

MAGYARI

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LASZLÓ NYOMDA R.-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GEZA**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

Időszerű külpolitikai kérdések nagy vitája az angol alsóházban

Chamberlain újabb beszédben körvonalozta Anglia külpolitikai magatartásának fejlődését. — Bejelentette, hogy az angol kormány egyes nemzetek jogos követeléseit tárgyalásban hajlandó békés tárgyalásokra

Londonból jelentik: Az alsóház pénteki vitájának első szónoka Lloyd George volt. Beszédét a diplomaták páholyából a szovjet, belga és lengyel követek hallgatták végig. Lloyd George hangoztatta, hogy Chamberlain nyilatkozata előtt nem akar elítélően nyilatkozni a kormányról.

— Az egész világon — úgymond — mindenütt a bizonytalanság állapota az ur. Olaszország és Németország nagy katonai készülődéseket tesz. A német kormány megszüntette a még Prágában működő követségeket és ez a határozata mutatja, hogy titokban akarja tartani, hogy mi történik ezen a területen.

— Anglia tudni akarja, mit szándékozik tenni a kormány a béke fenntartására és hogyan folynak a támadás elleni arcvonal megszervezésére megkezdett tárgyalások. Németországot és Olaszországot meg kell győzni arról, hogy a béke megzavarása veszedelmes lenne.

A továbbiakban Lloyd George azzal vádolta a kormányt, hogy ötmillió fontot engedte át a német birodalomnak a volt csehszlovák kormány harmincötmillió fontos alapjából.

Ezután méltatta az angol-török egyezményt s Törökország harcászati rendkívül fontos helyzetét. Hangsúlyozta, hogy biztosítani kell a Szovjetunió együttműködését, tekintettel a szovjet haderő és különösen a légi haderő erejére. Amint Angliának kötelessége, hogy Franciaországnak segítségére siessen, bárholon is érne támadás, ugyanugy kell tennie Angliának egy a szovjetet érintő támadás esetére.

A következő szónok Attlee őrnagy, az angol munkáspárt vezére volt. Az angol és a szovjet álláspontot fejtegette.

— A szovjet — úgymond — szigorúan az együttes biztonság alapján áll, ezzel szemben az angol kormány úgy véli, hogy vannak pontok, ahol kötelessége az ellenállás, viszont más esetekben úgy látszik, lehetségesnek tartja a támadás megengedését. Egyetért azokkal a kötelezettségekkel, amelyeket Anglia bizonyos államokkal szemben vállalt, de ez csak bizonyos mértékben kiegészítő politika. Angliának egyetlen esetben sem szabad kiengednie kezéből a kezdeményezést és nem élhet az angol nép valamilyen támadás idegesítő várakozásában.

— Nem tekinthetjük a háborút, — mondotta — kikerülhetetlennek és nem várhatjuk azt végzetként.

Ezután Roosevelt ismeretes üzenetét méltatta és nagyjelentőségűnek minősítette. Hangsúlyozta meggyőződését, hogy békés fejlődés esetén is Németországnak rendkívül fontos gazdasági szerep jut Közép-Európában. Beszéde

végén azt fejtegette, hogy az angol érdekeket nem lehet elválasztani a világ civilizációjának érdekeitől s az angol érdekeket csak abban a mértékben védhetik, amennyiben az emberiség legfőbb érdekeinek szolgálatában állanak.

Chamberlain válasza

Chamberlain miniszterelnök válaszolt az elhangzott beszédekre.

— Nagybritánia, — mondotta, — nem hajlandó arra, hogy bármilyen áron megvásárolja a békét, de nem utasítja vissza azoknak a módszereknek megtárgyalását, amelyeknek segítségével más nemzetek észszerű törekvései kielégíthetők, hogyha a tett engedmények nem növelik a más nemzetek szabadsága elleni támadás lehetőségeit.

— Egyetérték Attlee-vel abban, hogy végleges békéről nem lehet addig beszélni, amíg az összes fenyegető veszélyeket és támadási terveket el nem hártották. A német kormány kijelentette, hogy e téren nincsenek semmi szándékai, a baj azonban az, hogy nem Attlee őrnagy az egyedüli, aki nem hisz ennek a kijelentésnek. Maga a német kormány teremtette ezt a helyzetet.

— Arra a vádra, hogy az angol kormány Németországnak engedte volna át az angol

bankoknál elhelyezett cseh letéteket, Chamberlain azt válaszolta, hogy csupán kisösszegeket szabadítottak fel a Csehszlovákiából eltávozott menekültek részére.

Az angol miniszterelnök ezután kijelentette: örülni fog, ha megtalálják a módját, hogy biztosítsák a szovjet kormány együttműködését a most alakulóban lévő békefront számára. Éppen azért, hogy a békearcvonalban résztvevő hatalmak közötti ellentéteket elkerüljék, azt tanácsolta a szovjet-kormánynak, tegyen az angol és francia kormányok nyilatkozataihoz hasonló Romániával és Lengyelországgal szemben, de soha sem kért olyant a szovjettől, amire ő maga, az angol kormány nem volna hajlandó. Mindig azt óhajtotta, hogy az intézkedések kölcsönös jellegűek legyenek s nehezen érthető a szovjet kormány az a feltételezése, hogy az angol javaslatok ne lettek volna mindig kölcsönösségi jellegűek. Hozzátette, hogy az angol biztosíték Lengyelországon és Románián kívül valóban nem vonatkozik más, Szovjet-Oroszországgal határos államokra, viszont kiterjed bizonyos olyan nyugati államokra, amelyek háborús támadás esetén csak a nyugati demokráciák védhetnek meg.

— Azt hiszem, elég világosan megmondtam, — folytatta, — hogy javaslatunk a szovjet bármilyen esetben történő beavatkozására vonatkozik, amelyben Anglia és Franciaország is szerepel, tehát kötelezettségeink kötnek minket, bármilyen is lenne a szovjet magatartása. Ha egyenlőtlenség áll fenn, úgy ez csak a szovjet javára van.

Sajnálkozását fejezte ki afölött, hogy a szovjet kormány úgy határozott, hogy nem küldi Potemkint Genfbe.

Beszédét a többség helyeslése között azzal fejezte be, reméli, hogy Halifax szombati párizsi megbeszélése után lehetséges lesz az összes akadályok elhárítása és kellő időben bejelentheti az alsóháznak a szovjettel való végleges egyezmény megkötését.

Parlamentári vita Chamberlain beszéde után Bizalmatlansági indítvány a kormány ellen

Chamberlain beszédét vita követte. Sir Archibald Sinclair, a szabadelvű ellenzék vezére a külügyi tárca költségvetésének leszállítást javasolta az alsóháznak a kormány külpolitikájával szembeni bizalmatlansága kifejezésül.

Winston Churchill azt fejtegette, hogy Anglia a szovjettel való megegyezés nélkül nem védelmezheti meg nyugati érdekeit.

Butler külügyi államtitkár szerint tévedés Sinclairnek az a megállapítása, hogy támadás esetén Törökország egyetlen katonát vagy hajót sem mozgósítana a szovjettel való megegyezés nélkül. Ez a magyarázat ellenkezik az angol-török egyezmény szellemével. Egyetlen cél a bizalom helyreállítása Európában, hogy valamilyen nagy és kis nemzet nyugodtan megvalósíthassa jogos céljait, anélkül, hogy függetlenségét fel kellene áldoznia.

— E célból — folytatta Butler, — eszmecsere folytatunk a szovjet-kormánnyal, mely

eredeti magatartásának indító okait már megmagyarázta nekünk. Ennek megfelelően eredeti álláspontunkat mi már módosítottuk, tekintettel a szovjet ellenjavaslatra. A tárgyalások tovább folynak. A biztonság olyan állapotát akarjuk megvalósítani, melyben a nemzetek közötti ellentéteket csak tárgyalások és nem az erőszak útján intézzék el.

Az alsóház ezután Sir Archibald Sinclair javaslatát 220 szavazattal 96 ellenében elutasította s a vita ezzel véget ért.

Az ellenzék kifogásolta, hogy Eden beszéde alatt egyetlen miniszter sem volt benn az ülésteremben. Ezt az a körülmény idézte elő, hogy a kormány külügyi bizottsága a miniszterelnök szobájában újból ülést tartott, melynek során a nemzetközi helyzetről és a Maisky szovjetkötvet útján péntek délelőtt a szovjetkormánytól kapott újabb közlésről tanácskoztak.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalról)

A Hangya-Szövetkezetek Szövetségének új korszaka

Hogyan jutottak át a 1937-ik évben támadt bizalmi válságon. Az 1938-ik év nagy fejlődése a forgalomban. Az 1939-ik év még nagyobb fejlődést ígér

(Nagyenyed.) Mult vasárnapi számunkban a Hangya-Szövetkezetek Szövetségének május 11-iki és 12-iki összejöveteleiről adtunk általános körvonalú tudósítást. A tudósításban egész terjedelmében hoztuk gróf Haller István szövetségi elnök beszámoló és jövőirányító beszédét, mely egy igen küzdelmes esztendő sikeres kibontakozásáról adott tájékoztatást, s így az új vezetőség által kitértült munkaterv beváltását tudta hírül adni. A munkatervben azonban további nagy célkitűzések is vannak, melyek hosszú időre szóló munkafolyamat következetes kivételét kívánják. Erre nézve a mult esztendői sikeres kezdet után teljes bizalommal tűzhetjük ki az elnök a megállapított irányelvek megvalósításának továbbfolytatását és teljessé tételét. A végső célban olyan feladatok is állanak, hogy népünk egészében a szövetkezeti rendszert az összes fogyasztási szükségletekre eleve kell tenni, s hogy létre kell hozni a társadalmi nagy kölcsönösséget, mely népünk saját termelését a magunk ellátása teljes képességébe emeli.

Mostani vasárnapi számunkra tartottuk fenn, hogy még további ismertetést adjunk a közvelen jövő üzletműszaki megtervezéséről, a további egy évre megalkotott előirányzatról. Tudnunk kell, hogy még két évvel ezelőtt a szövetkezetek új állami szervezése és a kereskedelmi életre rátoluló új bonyodalmak miatt még a Hangya-Szövetkezetek életében is bizonyos válság mutatkozott. A fogyasztási szövetkezeteknek az addigi kistételű (50, vagy 100 leies) üzletrészek szerinti megalapozásáról az új törvény szerint át kellett térni az 500 leies üzletrészek szerinti megszervezésre. Kérdésessé vált, hogy ez az átszervezés nem rendíti-e meg a szegényebb üzletrészek nagyobb tömegében a fogyasztási szövetkezetek melletti kitarthatást. Egész sor új intézkedésre kellett gondolni, hogy a fogyasztási szövetkezetek működése iránti bizalmat a széles rétegekben fenn lehessen tartani, sőt még fokozni is. Az ezekkel való tusakodás még személyi vitákat és szembe fordulásokat is okozott, s a régi vezetőség távozását is előidézte.

A kibékítő bizalom alkotásai

Az új vezetőségben gróf Haller István szellemi irányítása mellett Tóvissy Géza földbirtokos és pénzügyi ember vállalta az üzletműszaki rész vezetését. Otthagytta virágzó falusi birtoka kényelmét, hogy vállalja Nagyenyeden a fölzavarodott hangyaboly békéjének és önbizalmának a helyreállítását. Bizott a Hangya-szövetkezetek addig kifejtett életrealitásában, s bizott a nagyenyedi központ tisztviselőinek, raktárszervezetének és addig kialakult nagykereskedelmi összekötteléseinek abban a képességében, hogy ez mind helyt tud állani az új igények követeléseivel szemben is. Első volt, hogy ez a bizalom általánossá váljék a Hangya összes tagszövetkezeteiben, s a körülöttük érdekelt közönségben. Ez a bizalom az 500 leies üzletrészekre való átszerelést is lehetővé teszi. Együttal a szegényebbek részére az üzletrészek nagyobb árának takarékoskodásokkal és részletekben való megszerzését is előmozdítja.

Lelki és anyagi átszervekedést jelentett bizony ez a széles néprétegekben. De sikerült. Különösen sikerült azért, mert a Hangya-központ a maga jól megszervezett központi raktárával a tagszövetkezeteknek erősen segítségére sietett. A segítségnyújtás olyan módokon is történt, hogy egyes falvak szövetkezeteinek hasznos beruházásokra áruhitel formájában még pénzkölcsönt is nyújtottak. A falusi szövetkezetek a közönség mindenirányú szükségletét bő-

vebben, alkalmazkodóbban el tudták látni, viszont a megélenkülő helyi forgalmat takarékoskodó és nagybecsületességű helyi vezetőségek vették úgy kézbe, hogy mihamarabb pontosan tudták törleszteni a nekik nyújtott bővebb áruhitelt is. A központból kiinduló bizalom, az egymást kibékítő bizalom mindenütt szétterjedett. Így lett a Tóvissy Géza vezérgazgató üzleti irányelve a válságos korszakban az átvészelés létrehozója.

Az összes addig működött tagszövetkezetek így megmaradhattak, sőt az 1938-ik évben még 11 működő tagszövetkezettel gyarapodtak. Ma 322 működő tagszövetkezet van, s mindeniknél teljes megoldásra jutott az 500 leies üzletrészekre való átalapítás. Az összes tagszövetkezetek saját alapítójának és tartalékainak az összegezéséről majd egy más alkalommal hozunk

Titkos szavazás egyhangú bizalomnyilvánítással. A további esztendő biztos jókilátásai

Az új esztendő mérlege 48 millió 595.810 leies összegű vagyon. Ebből maga az áruaktár 19 millió összegnél nagyobb értékű árut foglal magában. A tiszta jövedelemből 367.783 leies szöveget írtak a tartalékalapra. Az egész kép a szilárd megalapozású és nagyforgalmu nagyüzem mintaszerű megnyilatkozása. Nem hiába volt a közgyűlés olyan lelkes megnyilatkozással az új vezetőség iránt. Még titkos szavazás útján is egyhangú volt a bizalomnyilvánítás. Ezt a megnyugtató szép eredményt a Hangya-központ abban az évben érte el, mikor általában a magánkereskedelem a forgalom visszaeséséről panaszkodott. Így egészen reálisnak láthatjuk azt a költségvetési előirányzatot is, mely az 1939-ik évi áruforgalmat a multévinél alábbértékelve, abból csak 9 millió 779 ezer leies nyers-

* Akiknek foglalkozása minden erejük megcsiszolását követeli, igyanak hetenként legalább egyszer, reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez alaposan kibontja a hálcsatornát s előmozdítja a gyomor-emésztést, fokozza az anyagcserét, élénkíti a vérkeringést az egész szervezetben s ezáltal új élet-erőt teremt. Kérdezze meg orvosát.

költségeket, most csak a szövetkezetek központjának a külön vagyoni megalapozásáról beszélünk. Ide, ebbe a központba 6 millió 812.500 leies üzletrészt fizettek be a tagszövetkezetek. A központnak a korábbi időkből még 580.572 leies tartalékalapja volt, a kétéves követelések leírására pedig még külön 1 millió 400 ezer leies alapja.

A Hangya-Szövetkezetek Szövetsége az új vezetőség alatt úgy küzdött meg az 1938-ik üzletévvel, hogy míg 1937-ben 121 millió 108.937 leies volt ennek a központnak az üzleti forgalma, addig az új évben ez a forgalom 127 millió 438.802 leiesre emelkedett, vagyis 6 millió 329.865 leiesrel gyarapodott. Ebből a meglevő ingatlanok, berendezések és tehergépkocsik értékesítésére 687 ezer leies írtak le, továbbá 100 ezer leiesrel gyarapították a kétéves követelések leírására szolgáló alapot, s még mindig 387 ezer 139 leies maradt tiszta jövedelemnek. Tehát tulajdonképpen az 1938-ik évi forgalomból 1 millió 200 ezer leieshez közeli volt az összes jövedelem.

hasznót számít. Így hozza ki az 1939-ben várható bevételek összegét 13 millió 860 ezerre (1938-ban volt 14 millió 998 ezer), a kiadásokét 13 millió 542 ezerre (az 1938-ik évben volt 11 millió 933.870), tehát a nyereségtöbbletet 318 ezerre, ami amint láttuk 387 ezren túli összeg volt 1938-ban.

A reális számításu valószínűséget még jobban alátámasztja az a bizonyosság, hogy az 1939-ik év első három hónapjában máris 3 millió 770 ezerrel több volt a forgalom, mint a tavalyi esztendő hasonló időszakában. Ez már világos előjele annak, hogy a Hangya-Szövetkezetek Szövetsége tovább és megtartja azt a fejlődést, amit a szövetkezeti eszme körüli tömörülés, az ebben való bizalom kölcsönössége, s az ebből fakadó biztonság adhat.

A Tengelyhatalmak katonai felkészülése

Pariani tábornok nyilatkozata az olasz parlament előtt. Hitler befejezte az erődítményeknél tett szemle-útját

Rómából jelentik: A Tribuna a német-olasz szövetséget méltató vezércikkében rámutat katonai szövetség óriási harcászati fontosságára. Utal a cikk Pariani tábornoknak a kamarában tett kijelentésére, mely szerint, ha a háborúnak ki kell törnie, Olaszország nem olyan háborút akar, amelyet a föld mélyén heásva, minden mozgás és kezdeményezés nélkül vívni meg, hanem olyat,

amelyben a siker a gyors elhatározástól és villámgyors kezdeményezéstől függ és nagy átütő erejű. Ezért folyik rohamosan az egész olasz hadsereg gépesítése és különleges hadosztályok alakítása.

Ciano és az angol nagykövet tanácskozása

Rómából jelentik: Ciano olasz külügyminiszter pénteken fogadta az angol nagykövetet.

Hitler kiáltványa a nyugati front katonáihoz és munkásaihoz

Berlinből jelentik: Hitler német birodalmi vezér és kancellár hatnapos szemleutja pénteken végetért. A szemle befejezése után a vezér a következő napiparancsot adta ki:

„A nyugati front katonái és munkásai! A nyugati erődítmények megszemlélése során meggyőződtem arról, hogy azok bevehetetlenek. Velem együtt a német nép köszönetet mond mindenkinek, akik erejük feltétlen latbavetésével a legrövidebb idő alatt megvetették a német biztonság beton- és acélabalapját.

Ciano olasz külügyminiszter Berlinbe utazott

Rómából jelentik: Ciano olasz külügyminisz-

ter szombat délelőtt fél kilenc órakor a külügyi hivatal több magasrangú tisztviselője kíséretében elutazott Berlinbe.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: BOSFOR.

CORSO: SZAZ FERFI EGY LEANY.

DORIAN: TAMADÁS A FÜLDKÖZI TENGEREN.

Az angol királyi pár résztvett a kanadai parlament ülésén

Ottawából jelentik: Most történt meg először, hogy a kanadai parlamenti ülésszak törvényhozó munkáját a király személyesen szentesítette. Az angol királyi pár pénteken jelen volt a kanadai parlament ülésén és ez alkalommal beszédet is mondott. Beszédében hangoztatta az angol világbirodalom egységét, majd köszönetet mondott a lelkes fogadtatásért.

Két nappal meghosszabbították Nagyváradon a választási névjegyzékbe való beiratkozás határidejét Vasárnap és hétfőn is lehet jelentkezni

Nagyvárad. Saját tud. A város szombaton közleményt bocsátott ki, amely közli, hogy a képviselői névjegyzékbe való beiratkozás határideje május 20-án lejárt. Mivel azonban igen sokan nem jelentkeztek, a városháza újabb két nappal meghosszabbította a határidőt, tehát még május 21-én, vasárnap és május 22-én, hétfőn is lehet jelentkezni. A közlemény ismételt hangsúlyozza, hogy a szavazás kötelező és így minden állampolgárnak érdeke, hogy felvegyék a választói névjegyzékbe.

Magyar képviselőjelöltet is állítanak a Bánságban.

Temesvár. Saját tud. Ismertettük a Temes tartományban történt képviselői és szenátor jelöléseit az ipar és a kereskedelem részéről. A jelöltek között egy német is szerepel. Újabb hírek szerint egy-egy német jelöltet állítanak még a földműves és az értelmiségi osztály részéről is. Ami a magyar jelöltekkel illeti, illetékes magyar helyről nyert értesülés szerint a Bánságban magyar képviselőjelöltet is állítanak, de még nem döntöttek, hogy melyik osztályban. A Magyar Népköztársaság Központjától is biztatás érkezett erre vonatkozólag. A jelöltek kijelölése felől az országos elnökség dönt.

Jelentkezzenek, akik állampolgársági ügyük miatt elvesztették kenyerüket

Elbocsátott magyar munkások figyelmébe

Temesvár. Saját tud. A Bánsági Magyar Népköztársaság — miként ezt hivatalosan közli — közbenjárásra kérte fel a Romániai Magyar Népköztársaság országos vezetését és a Nemzeti Ujjászűlés Frontja legfőbb tanácsának magyar tagjait azon magyar alkalmazottak érdekében, akiket a nemzeti munkavédelem címén folyó vállalati ellenőrzésekkel kapcsolatban elbocsátottak, vagy elbocsátásukat kilátásba helyezték amiatt, mert nincs állampolgársági bizonyítványuk. A közbenjárás Dragomir kisebbségi miniszternél és Bujoi nemzetgazdasági miniszternél meg is történt. Ennek alapján a Bánsági Magyar Népköztársaság felhívja az állampolgársági bizonyítvány hiánya címén elbocsátott magyar alkalmazottakat, avagy akiknek elbocsátását kilátásba helyezték, hogy személyesen vagy hozzátartozóik útján sürgősen jelentsék be adataikat a temesvári népköztársasági irodában I. Piata Unirii 8. (Dóm-tér 8.) szám alatt I. emelet, délelőtt 9-től 1-ig és délután 4-6 órák között, hogy érdekükben további lépések legyenek eszközölhetők. Csak azok jelentkezzenek, akiket a folyó évben bocsátottak el az állampolgársági bizonyítvány hiánya miatt, vagy azért, hogy helyükbe más nemzetiségű alkalmazottat helyezzenek.

A Bánsági Magyar Népköztársaság temesvári központi irodája (Piata Unirii 8.) közli, hogy állampolgársági ügyekben készséggel áll rendelkezésére a Magyar Népköztársaság tagjainak. Az érdekelteket ezúton is újból felhívja, hogy június 1-ig okvetlenül jelentkezzenek, ami a legvégső terminus. Legfontosabb okmány az illetőségi bizonyítvány, mely az 1918 december 1-én román területen fennállott illetőséget igazolja.

Szandalettek

Barna, beige, színben új modellek
Lei 295

Reklám árak!

Öpánkák

Minden színben
Lei 195

„SOLDURI“ Cipőüzlet
Alexandri utca **6**

Újabb erőfeszítéseket tesz a Szentszék a béke fenntartása érdekében

Párizsból jelentik: A Figaro vatikáni értesítése szerint a Szentszék ismét élénk diplomáciai tevékenység színhelye. Ez a tevékenység szoros összefüggésben áll azokkal az erőfeszítésekkel, amelyeket a Szentatya a nemzetközi ellentétek békés rendezése érdekében fejt ki. A pápa úgy véli, hogy a különböző fővárosokban elért eredmények kielégítőek.

A demokrata államcsoporthoz való csatlakozás fejében Törökország megkapja az alexandrettei Szandzsákat

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

Párizsból jelentik: A szenátus külügyi bizottsága pénteken ülést tartott. Beranger, a külügyi bizottság elnöke, ismertette a külpolitikai helyzetet és hangoztatta, hogy azok a tárgyalások, amelyek egyfelől Franciaország és Anglia, másfelől Törökország, Szovjet-Oroszország, Lengyelország, Románia és Görögország között folynak, kedvező mederben haladnak előre. Franciaország és Törökország között az angol-török egyezményhez hasonló szerződés fog létrejönni, mielőtt az alexandrettei Szandzsák ügyében sikerül Franciaország és Törökország között megegyezni. Másfelől a Franciaország, Anglia és a Szovjet közötti folyó tárgyalásokon a szembenálló szempontok közelednek egymáshoz.

Beranger szenátor a továbbiakban Jugoszlávia, Magyarország és Spanyolország helyzetével foglalkozott és kitért a milánói német-olasz megegyezésre. Majd a Szentszék május hetedik diplomáciai kezdeményezésére utalva, kifejtette azokat az okokat, amelyek miatt az öltalmi értekezlet összehívása időszerűtlennek mutatkozott.

Rómából jelentik: Azzal az isztanbuli hírről kapcsolatban, mely szerint Franciaország és Törökország között megegyezés jött létre az alexandrettei Szandzsák (Hatai) területének Törökországhoz csatolása ügyében, a Tribuna megállapítja, hogy Franciaország eljárása tör-

vénytelen, mert Hatai Sziriahhoz tartozik és Franciaország azt csak népszövetségi megbízatás alapján kormányozza. Ilyenformán Franciaország a másébol fizeti meg az árát annak, hogy Törökország csatlakozzék a bekerítési politikához.

Haladás az angol-orosz tárgyalásokban

Londonból jelentik: Diplomáciai körökben pénteken az a felfogás uralkodott, hogy a tárgyalások London és Moszkva között a jövő héten befejeződnek. Hírek szerint az angol kormány már elhatározta, hogy Moszkva követeléseinek egy részét teljesíti és nemcsak a teljes kölcsönösséget biztosítja, hanem a francia javaslatoknak megfelelően kiegészítő katonai egyezményt is kész kötni. Chamberlain kijelentéseit Londonban arra magyarázzák, hogy az angol kormány most már végképp elhatározta a Moszkvával folyó tárgyalások befejezését. Az angol miniszterelnöknek azt a kijelentését, hogy reméli, nem sokára nyilatkozhat az angol-szovjet tárgyalások eredményéről, egy bucuresti hírről is indokolják, mely szerint Románia már beleegyezett a szovjet kezességvállalásába. Lengyelország magatartása a jelek szerint még nem ennyire biztató, de úgy látszik, hogy a danzig kérdés körüli feszültség Varsót is arra indítja majd, hogy a szovjet kezességét elfogadja.

Német vélemény Chamberlain beszédéről

Berlinből jelentik: Németországban érdeklődést keltett Chamberlain nyilatkozata. Chamberlain alsóházi nyilatkozatának ama mondatával kapcsolatban, melyben a jelenleg fennálló állapotok bizonyos módosítását említette, a német külügyminisztérium közelálló helyen azt a megjegyzést tették, hogy Németország örömmel üdvözölné minden lépést ebben az irányban. Európában az 1918 óta történt változások megzavarták az egyensúlyt. Ennélfogva Európában igazi béke csak akkor képzelhető el, ha

valóban elkövetkeznek azok a módosítások, amelyekre Chamberlain célzott. Ami Németországot illeti, Hitler vezér és kancellár már világosan leszögezte beszédében a német álláspontot. Ha Németország magatartása Anglia irányában megváltozott, ez az angol bekerítési politika következménye. Azt a tényt pedig, hogy Anglia bekerítő politikát folytat, senki sem tagadhatja. Így: az angol-török egyezmény veszélyezteti Németország biztonságát.

XII. Pius pápa a Lateránban

*

Róma, május hó.

A „Magyar Lapok” egyik régebbi számában, közvetlenül a Szentatya megkoronázása után, foglalkoztunk azzal az elterjedt hírrrel, hogy a koronázást követő vasárnap fog végbemenni az ősi lateráni bazilika ünnepélyes birtokbavétele. Ez a birtokbavétel, az ősi „cavalcata” — a pápa ugyanis lóháton tette meg az utat a Vatikántól odáig — akkor elmaradt és csak most, áldozócsütörtökön ment végbe ünnepélyes keretek között.

A birtokbavétellel kapcsolatban megindult a találgatások özöne a külső körülmények, ünnepélyesség, hivatalos jelleg tekintetében. Sokan kifogásolták, hogy az olasz lapok egyenesen fantasztikus tervekkel publikáltak. Az igazat megvallva, az újságíró termékeny fantáziájáról sokféle képen lehet vélekedni, ám ebben az esetben a nagy érdeklődés csak azt mutatja, hogy a pápa ügye mindig szívügye volt Róma népének és az is marad. Ha nem is vette körül a pápát a régi, korhű jelmezbe bujtatott kíséret és ha nem is lóháton tette meg az utat, ha nem is állott meg a menet a Capitólium előtt, hogy Róma hivatalos képviselői által hódoljon, annyi bizonyos, hogy az újságírók ártatlan találgatásain keresztül a római nép pápa-szeretetének melegét lehetett kiérezni.

A Szentatya utja a Vatikántól a lateráni bazilikáig magánjellegű út volt. Ez azonban semmit sem jelentett az ünnepélyesség tekintetében és az új helyzet jellegének a kiemelésében. A lateráni megbékélés nélkül ugyanis ez az ünnepélyes birtokbavétel nem volna lehetséges. A XIX. században utoljára IX. Pius pápa végezte el 1846. november 8-án. XIII. Leó, X. Pius, XV. Benedek és XI. Pius pápák nem tudták elvégezni ezt az ünnepélyes szertartást.

Azonban most, május 18-án, ha el is végezhette a Szentatya a Laterán ünnepélyes birtokbavételét, ez nem jelenti az 1846-os helyzet teljes visszatérését. Akkor IX. Pius saját államában tette meg az utat a Vatikántól a Lateránig. Most Olaszországban keresztül kellett haladnia. Ime, ha hivatalos minőségben tenné meg az utat, ez feltétlenül a királlyal való hivatalos találkozást is jelentené, de egyébként is kiforgatná a maga valóságából a teljesen vallásos jellegű ténykedést. A régi „cavalcata”-t megismételni, ma időszerűtlenséget jelentett volna. A pápa ugyanis nem látványosságot akart produkálni, hanem egy mély jelentőségű vallásos ténykedést végzett el: birtokbavette római püspöki székét. Természetesen nem maradtak el azért a szent ténykedést körülfontó gyönyörű szertartások. Legelőször is a Lateránhoz vezető út magánjellege nem jelentette a rejtettséget, a nép hódolatától való elzárkózottságot. XI. Pius pápa 1929. december 20-án tette meg először ezt az utat teljesen titokban. Először lépett ki a Vatikánból mint pápa és ezt az utat akkor azért tette meg, hogy aranyiszejét elmondja püspöki bazilikájában. Másodszor a jubileumi évben, 1933-ban, látogatta meg csukott gépkocsiban. XII. Pius pápa ünnepélyes birtokbavételét utja magánjellegű volt, de a kilenc hatalmas gépkocsiból álló menet sehogyan sem tudott volna észrevétlenül átvonulni Rómán és nem tudta volna elkerülni az őszinte szeretet spontán megnyilvánulásait. Utóvégre is saját püspökét ünnepli Róma népe a birtokbavétel napján.

Magában a bazilikában ősi hagyományos fényben és szépségben bontakoztak ki a szertartások. Az ünnepség fénye semmivel sem volt homályosabb a Szent Péter bazilikában szokásos ünnepségek fényénél. Galilei gyönyörű loggiájáról osztott áldás pedig mindenképpen a vatikáni ünnepségekre emlékeztet. Mindez a pápai szertartásmester gondos, aprólékos rendezésével, előzetes beosztásával történt.

Néhány szót kell még mondanom a lateráni bazilika birtokbavételének a történetéről. Ősrégi okmányok szerint ezereves multja van. Azonban az általánosan ismert hagyományos formája, a „cavalcata”, csak a középkorban, az avignoni fogás után alakul ki. Már II. Paszkál pápa is, akit 1099-ben a szent Kelemen-bazilikában választottak meg, innen lóháton ment a közeli Laterán-bazilikába. A birtokbavételi menet, úgy ahogy az IX. Pius idejéig megmaradt, csak V. Miklóssal, a reneszánsz első pápájával kezdődik el 1447-ben. Március 5-én választották meg. A birtokbavétel két hét után ment végbe. A menet festői leírását Enea Silvio Piccolomini, a későbbi II. Pius pápa, Hollós Mátyás királyunk kortársa, hagyta reánk.

„A menet élén — írja a krónikás-pápa — vit-

ték az Oltáriszentséget megszámlálhatatlan fáklya és gyertya között. A pápa előtt három zászlót és egy ernyőt vittek. Miklós pápa fehér lovon ült, balkezeiben az „aranyrózsával”, míg jobbával áldást osztott a népre. A pápa lovát Aragónia követei és a bárók felváltva vezették. A Monte Giordanónál a zsidók törvényüket mutatták be neki és ezzel az alkalommal a pápa elítélte ferde magyarázataikat. A lateráni egyházi szertartások elvégzése után a bíborosok, prelátusok és küldöttek között arany- és ezüst emlékérmeket osztottak szét. Ezután vagy a lakoma. A pápa a lateráni palotában étkezett, míg a többiek a kanonokok székelyén.”

A szertartás még fényesebb lett II. Gyula pápa megválasztása után. Ez a pápa elválasztotta a koronázás ünnepségeit a birtokbavétel szertartásától, úgy hogy ezután a két esemény külön napon ment végbe. Velence követe írta le ennek a pápának a lateráni útját. Leírása szerint a menet a legfényesebb — pomposissima — volt.

Míg V. Miklós idejében a lateráni „cavalcata” az Oltáriszentséggel az élen szigorúan vallásos

jellegű körmenet volt, már VIII. Ince (1848) és VI. Sándor (1492) pápák idején fejedelmek, uralkodók felvonulásává alakult át. II. Gyula pápa katonai felvonulássá teszi, majd utódja, X. Leó pápa alatt győzelmi menet — marcia trionfale — lesz. Egykorú leírások szerint X. Leó felvonulása a reneszánsz győzelmi menete volt. X. Leó 1513. márciusában választották meg. Koronázása egy hét múlva történt meg. Április 11-én vette birtokába a lateráni bazilikát. A felvonulás Pastor híres pápa-történész szerint Raffael Rómájához méltó volt. Az egykorú okmányok szerint a császári idők óta ez volt Róma legnagyobb látványa.

XII. Pius pápa magánjellegű utja a mai időknek megfelelően diszkrét ünnepélyesség jellegével bírt, de nagyszerűség tekintetében méltán sorakozik a legkiválóbbak közé. A szeretetnek a melege pedig, amely áttört minden hivatalos formáson, kötöttségen, pótol minden más külsőséget. Olyan volt ez a XX. századbeli „cavalcata”, mint maga, a nagy pápa egyénisége: belülről izzó, melegítő lélek és szellem. Az igazság és a béke menete. Csendes, szótlan, de önmagában is nagyon sokat mondó és magával sodró. Kérezhette belőle mindenki, hogy a középpontjában egy nagy lélek izzó szeretete hordozza, érleli közöttünk az igazság és a béke ajándékát.

Polyák István

Böszörményi Emil merénylője a bíróság előtt

Izgalmasan érdekes vallomások után 24-re halasztották a tárgyalást

Kolozsvár. Saját tud. Pénteken délután öt órakor kezdte meg a kolozsvári katonai törvényszék Andor Nicolae 23 éves nagyváradi mechanikus bűnperének tárgyalását, aki, mint ismeretes, múlt év november elején a nagyváradi Munkáscsoport épületében agyonlőtte dr. Böszörményi Emil ügyvédet. A merénylet elkövetésében Andornak segítésére volt még egy második személy is, aki, hogy a merénylő menekülését fedezze, robbanó petárdát dobott el a merénylet színhelyén és az így keletkezett zür-zavarban keréket is oldott. A nyomozás későbbi során a hatóságok a merényletben való bűnrészeség címén Pop Ioan lakost vették őrizetbe és állították a vádlottak padjára. A per harmadik vádlottja Lazar Ioan, aki ellen az a vád, hogy az egyik szélsőséges politikai szervezet Comjic nevű tagjának parancsát közvetítette volna Andorral és Poppal és ennek alapján végeztek azután dr. Böszörményivel.

A bíróság a vádirat felolvasása után elsőnek a fővádlottat, Andor Nicolae-t hallgatja ki:

— Egyszerű munkásember vagyok, sok iskolát nem jártam és éppen ezért arra kérem a bíróságot, hallgassa meg figyelemmel védekezésem és lehetőleg ne akadályozzon meg annak elmondásában. Keresztül áll az Önök asztalán és ennek jegyében csak a tiszta igazságot fogom vallani.

— Beismerem tettemet és egyben kijelentem, hogy nem előre megfontolt szándékkal tettem azt. Tettemet egyedül követtem el, senki sem segített abban és ugyancsak senki sem biztatott annak elkövetésére. Közöttem és az áldozat között évek-re visszanyúló ellentétek voltak. Böszörményi éveken keresztül terrorizált engem és üldözött. Apám miatta került ki állásából az utcára, sőt még börtönbe is jutott ebből kifolyólag. Egy időben én is tagja voltam a szociáldemokrata pártnak, amelynek vezére éppen maga dr. Böszörményi volt és ekközben ismerkedtem meg közelebbről az áldozattal. Később azonban arra a tapasztalatra ébredtem, hogy ez a szervezet nem felel meg az én nemzeti érzéseimnek és kiválva közülük, beléptem a román iparosok egyesületébe, ahol meg is kezdtem az ifjúmunkásság megszervezését. Ezt a ténykedésemet nem nézte jó szemmel Böszörményi és ezért állandóan ki voltam téve üldözöttségnek. Több ízben fenyegető tartalmú leveleket is kaptam, amelyeket megmutattam Moseut Constantinnak, Hentiu Ludovic vízmű igazgatójának, Petre Chiének és még másoknak is. Több ízben követtek emberek az utcán.

Egy alkalommal öt ember megtámadott Nagyvárad egyik külvárosában és alaposan elverték. Jelentettem az esetet a rendőrségen is. Ekkor elhatároztam, hogy testi épségem megvédelme céljából magamhoz veszem apám régi revolverét és ha ismét támadásnak esem áldozatul a legelőbb sőtve igyekszem elkerülni az ismételt megvertetést. Szerettem volna azonban azt is tudni, hogy miért viseltek Böszörményi velem szemben annyira ellenségesen. Egy napon a Bratianu-utca sarkán össztalálkoztam vele és előbe állva, kérdeztem meg tőle: Mondja Doktor ur! Mit vétettem én Önnek, hogy uton-utfélen támadásainak vagyok kitéve. Böszörményi csak ennyit mondott: Mars innen kutya, mit akarsz tőlem.

— November elején ki akartam menni a tenetóba, hogy elhagyjam én is kegyelemem emléket az apám sirhantján, amikor utam a Munkáscsoport előtt vezetett el. Láttam, hogy dr. Böszörményi irodájában világozás van, gondoltam, bent találok az irodájában és ismét megkérdelem tőle ellenszenvének okát. Sötét volt az egész házban. Beléptem Böszörményi szobájába, az asztalon petroleum lámpa égett és a szobában több ember tartózkodott. Illedelmesen köszöntem:

— Jó estét!

— Mit akarsz itt? — tette fel a kérdést Böszörményi.

— Azt szeretném tudni, — kérdeztem én — miért ellenségeskedik velem szemben, akkor, amikor én Önnek soha semmit sem vétettem. Böszörményi ekkor felugrott az asztaltól és ugyancsak felugrottak a többiek is, akik a szobában tartózkodtak. Rendkívül veszélyesen találtam a helyzetet és attól tartottam, hogy ismét meg fognak verni. Ekkor támadt az az ötletem, hogy zsebamhez kapva, kihúztam belőle egy briteket és átnyújtottam Böszörményinek: „Olvasza ezt el!” — mondtam. A fenyegető helyzet azonban nem tisztult, mert a szobában tartózkodók egyike kést tartott a kezében és amidőn ilyen szorongatott helyzetben láttam magam, előrántottam zseemből a revolvert és rálőttem Böszörményire. A lövés nyomán zür-zavar támadt. Én kimenekültem a sötét folyosóra és behúzódtam egy szobába, ahol később el is fogtak, anélkül, hogy bármi ellenállást fejttem volna ki. Pop Ioan és Lazar Ioan kihallgatása következik. Mindketten tagadják, hogy részük lett volna a merényletben és alibit igyekeznek bizonyítani. Lényegtelen tanuvallomás után döntő fontosságú vallomást tett Izrael Jakab nyomdász, aki részletesen elmondotta a merénylet lefolyását. Szerinte a villanyvilágítást elrontották és sötét volt az irodákban, Böszörményi asztalán csak egy petroleumlámpa piálkolt. A vádlottakban határozottan felismerte a merénylőket.

Reisz Jenő tanu az előbbihez hasonló vallomást tesz, de hozzáteszi, hogy ő közelharcot is folytatott a merénylőkkel és Andort ő fogta el.

A tárgyalás további folyamán kihallgatja a bíróság Chis Petre iparost, aki főleg a vádlottak előéletével kapcsolatban tesz mentő vallomást. Hasonló értelemben vall Mut Iuliu tanfelügyelő, ipariszkolai igazgató-lelkész is. Hentiu Ludovic vízmű igazgató, Chirila Ludovic asztalos és Bulzan Nicolae arra vonatkozólag hallgatja ki a bíróság, hogy valóban kapott-e Andor Nicolae fenyegető leveleket Böszörményitől vagy érdekcsoportjától. A tanuk megerősítik a védelemnek ezt az állítását.

A tárgyalás menete során felmerült egy Zsiga Ferenc nevű egyén személye is, aki szintén jelen volt a merénylet elkövetésénél és állítólag szintén közelharcot folytatott a menekülő Pop Ioannal és minthogy a személyazonosság megállapítása miatt feltétlenül szükségesnek látszik kihallgattatása, a bíróság kénytelen elhalasztani a tárgyalást e hó 24-re, amikorra is elrendeli Zsiga Ferenc beidéztetését.

Törvényjavaslat Olaszországban a szabad pályákon működő zsidók megrendszabályozásáról

Rómából jelentik: Most hozták nyilvánosságra azt a törvényjavaslatot, amely korlátozza az olaszországi zsidók tevékenységét a szabad pályákon. A törvény alapelvei a következők: 1. Zsidó fajú egyén nem gyakorolhat közjegyzői, ujságírói foglalkozást. 2. A zsidók érvényesülését az ügyvédi, orvosi és mérnöki pályán olyan értelemben korlátozzák, hogy zsidók ezental ezen a pályán csak zsidó feleknek és betegeknek dolgozhatnak. 3. A zsidókat törlik az orvosi, ügyvédi és mérnöki kamarából és a zsidó mérnököket, orvosokat és ügyvédeket külön jegyzékben írják össze.

Az új püspök — régi otthonában

Márton Áron, Erdély új püspöke az elmúlt szombatn érkezett Gyergyószentmiklósról, hivatalos bérmautájának első állomására. A bérmálás szentségét vasárnap osztotta ki, hétfőn a katolikus intézményeket látogatta, kihallgatásokat fogadott s este már tovább indult. Ez a rövid két nap azonban mintha korszakfordító lett volna e kis város életében. Bérmálás előtt — és bérmálás után. Mintha évek évtizedek válszának el e két időt egymástól. Bérmálás előtt a sok csüggedt, csalódott, kedvetlen sőt elkeseredett ember, az egész városra a fásultság, a benuáltság bélyegét nyomta. Most mozgalmas, élő, mosolygós az egész város. „Valaki járt itt”. Olyan valaki, akit régen vártak, mégis váratlan örömet hozott, aki otthonába jött, mégis vendég, akit mindenki magáénak érez, mégis elérhetetlen.

Márton Áron három évig volt gyergyószentmiklósi káplán s 1925-ben, mint egy éves kicsi pap érkezett a városba. Buzgó káplán volt, aki mindenki gondját-baját magára vette. Már ekkor annyira megszerette őt e város közönsége, hogy most is, mikor, mint püspököt rajongták körül — általános helyeslés közt állapíthatta meg valaki — „ez még a régi szeretet”.

Az állami hatóságok is meghatódta a lázas előkészületek nagy buzgóságától s igazi finom tapintattal ők is belekapcsolódtak a hívek örömeibe. A vármegye új prefektusa, Drimba ezredes, már előzőleg telefonon és személyesen is sokat tárgyalt László Ignáccal, a szentmiklósi főesperes-plébánossal, a fogadtatás részleteire vonatkozólag. A főesperesnek minden kérését a legnagyobb készséggel teljesítette. Hogy az állami hatóságok minden közege közreműködött az ünnepség fényének emelésében, mindezért Gyergyószentmiklós közönsége igen hálás a megye új prefektusának. Drimba ezredes különben személyesen fogadta Erdély római katolikus püspökét a megye határára és kísérte be Gyergyószentmiklósról. Tovább írásal vett az ünnepség minden mozzanatában.

Fogadtatás Gyergyószentmiklóson

Az új püspököt a városban hatalmas diszkapu várta. A diszkapunál Anastázus Teodor, a város polgármestere fogadta a város küldöttségének élén. Itt már a zászlók erdei alatt hatalmas község lepte el az úttestet. Mozdulni se lehetett. A kordonok erős kötelei ugyancsak feszültek, hogy az embertömeg között bevonuló püspöknek szabad ut maradjon. A kordonon belül az ősz-szekely viseletbe öltözött nők sora nyújtotta az első hőddolatot a szekely püspöknek. A frissen kaszált fűvel puhára hintett uton gyalog vonult be a püspök a diadalkaputól a plébániáig. Hatalmas virág-eső kísérte minden lépését, úgy, hogy pillanat alatt a pázsit-szőnyeg, élő virág díszével a legdrágább perzsaszőnyeget is megszégyenítő pompás szőnyeggé változott.

A plébánia kapujában Madaras Ágoston egyházigazgató, fehér „székelyharisnyás” iskolás fiú s szöttes rokolyába öltözött ovodás leányka köszöntötte a Főpásztort. A harangok zúgtak, de a tisztes tömeg eljenzése még a harang szavát is túl-harsogta.

Az önkéntes tüzoltók ugyancsak beleizzadtak, míg úgy-ahogy fent tudták tartani a rendet a cinterembe beözönlő tömeg között.

A cinterem kapujától a templom ajtóig fehér ruhás, hófehér rózsakoszorús elsőáldozó leánykák állottak sorfalat. A templom-ajtóban —

előírás szerint — a plébános várta a püspököt a templomkulcsaival. „Nehéz vendégként fogadni kegyelmes Atyánkat itt, hol mindent sajátjának kell tekintenie” — mondta többek között László Ignác főesperes. Három évig itt a lelkek Nagyméltóságodé voltak — mondta beszéde végén — most kérjük legyen e pár napra egészen a miénk. Feledje az egyházmegye gondjait s ossza ki közöttünk sok lelki kincsét, szívének Krisztusi, meleg szeretetét!”

Kemény férfiak könnyezése bizonyította, hogy a város lelképásztora hívei érzéseit hűen tolmácsolja.

Megkérgesedett lelkük is eljötték. Másfélezer bérmálkozás

Vasárnap reggel fél 7 órától folytak a szentmisék a végeszakadhatatlan áldoztatásokkal. Előkerültek olyan nehéz természetűek is, akiket eddig semmi misszió, könyörgés, utánajárás előkeríteni nem tudott. Most jöttek maguktól. „Ez a püspök már egészen a miénk” — mondták ezek a megkérgesedett lelkük is és közben könny lepte szemüket jeléül annak, hogy a jégkéreg megolvadt. A Főpásztor lelkéből áradó csodás melegségnek ellenállni senki nem tudott.

A bérmálás szentségét 1370 jelentkezőnek osztotta ki a Főpásztor. Három és fél órába telt, míg e hatalmas munkát elvégezte. Aztán következtek a tisztelgések. A megye, a város, a különböző vallásfelekezetek, egyesületek... stb. végelethatalan sorozata. Mindenki megértette s helyeselte a Főpásztor intézkedését, hogy — beszédek — ne legyenek. A püspök sorra odament minden csoporthoz, kezét nyújtott a csoportok vezetőinek, kedves csodálatosan egyszerű bensőséggel mindenkire intézték egy két barátságos szót s így percek alatt vége volt a tisztelgésnek, mégis mindenki boldogan, megelégedetten távozott.

Az ünnepi ebédén, hol szintén résztvett a város minden számottevő embere — a pohárköszöntők elmaradtak. A püspök-anya határozott kívánságára kellett ennek így lennie. Maga a Főpásztor lendületes szavakkal élte a király s a szent-séges Atyát. Erre a prefektus hasonló módon válaszolt. Ebéd után a megye első embere, ki szemmel láthatólag, szintén belekerült a püspök csodálatos egyéni varázsának vonzókörébe, búcsúzott. A város tovább ünnepelt.

Este különböző énekkarok adtak szerenádót a kedves vendégnek. A plébánia tágas udvara ugyancsak szorongásig megtelt közönséggel. A vállalkozóbb szelleműek a fák ágaira, sőt a régi plébánia tetejére is felmerészkedtek. Senki sem az énekre volt kíváncsi. Egyet várt mindenki: hogy a püspök jönne ki s szólna hozzájuk. Kívánságuk betelt. Soha melegebb, lélekből fakadóbb beszéd még e helyen el nem hangzott. A tömeg lelkesedése égig lobogott. Könnyes szem és mosolygós apák. A lélek szívárványa ragyogott minden arcon.

Hétfőn reggel nyolc óraker csendes misét mondott a püspök. A nagytemplom szorongásig megtelt. Szinte mindenki áldozott.

Utána a zárda, a katolikus iskolák meglátogatása következett. Majd a magánkihallgatásokra várók kerültek sorra. Alig lehetett időt szakítani az ebédre. Utána pedig néhány komoly ügy megtárgyalása s már zugott a motor. A nagy szürke gépkocsi indulást jelzett. Ismét együtt az egész város. Megcsodálják a hófehér virággal izlésesen, sőt művésziességgel díszített püspöki autót, jól eső érzéssel állapítják meg, hogy a püspök kocsiját a

Vigyázat

Vannak utáztatok, amelyeket mint aspirint akarnak eladni, holott ezeket nem szabad aspirinnek nevezni.

Órizkedjen ezektől! Kérjen mindig

ASPIRIN
TABLETTÁT

csak a) Bayer (karszttel!)

A Főpásztor meghatottan, rövid közvetlen szavakban biztosította a plébánost és híveit, hogy ő Gyergyószentmiklósról mindig szeretettel gondol s az itt töltött három évből valók élete legszebb emlékei.

Az ünnepi díszbe öltözött ősi templomban művészi ének üdvözölte a Főpásztort. A szemek könnyektől homályosodtak, mikor újra fölhangzott a püspök csodálatosan meggyőző, jól ismert hangja, mely a múltban nemcsak vaslogikával, de mindenkit lenyűgöző erővel győzött meg a hit örök igazságairól. Az agyonfáradt Főpásztor távozása után kezdődtek a gyóntatások. Soha ennyi székelyharisnyás legényt egy csomóban nem látott még e templom, mint most. Feszültek a „harisnyák”, de alázatosan hajoltak meg a kemény székely koponyák a gyóntató rács előtt. A sok pap szinte éjfélig osztotta a bűnbocsátás áldását a szokatlanul megpuhult lelkeknek.

városban föltalálható összes autó kíséri, de az érdeklődés mégis csak a püspök gyöngé, törékeny alakja felé irányul. Megjelenik a plébánia tornácán. Eget verő éljenzés. Barátságos, anyai szeretetű mosoly a Főpásztor arcán. Még egy áldás búcsúzóul. Aztán elgördülnek a gépkocsik.

„Elment”. „Mintha álom lett volna”. „Rövid ideig volt közöttünk”. Koppanak a kesergő szavak, mint nyári napsütés után a jégeső darabjai. Nehezen oszlik a tömeg. Mindenki róla beszél. Mialatt tárgyalják szavait, tetteit, lényének minden rendkívüli kedvességét, — észrevétlenül újra mosoly ragyog az arcon, fölgynak a tekintetek. Most már senki sem érzi, hogy elment. Csak annak öröme mindenki, hogy itt volt. Hogy láng-ruha gyújtotta a csüggedőket, a gyöngébe erőt öntött, a fáradtakat fölírta, a buzgókat új lelkesedésre ösztönözte. Az ünnepség elmúlt, de a belőle áradó szín és melegség a hétköznapiakra is itt maradt.

A püspök édesanyja

A püspök személye után minden érdeklődés egy székelyruhás, ráncos arcú, de igen jószág tekintetű öreg asszony felé irányult. Az úri nők mély tisztelettel csókolták meg a munkától megbarbult, reszketős kezeket. „A püspök édesanyja” — suttogják egymásnak s tódulnak a zárda kapujához, hol az öreg asszony áll. A szentdomokosi pappal jött. A fia nem is tudja — adják tovább a jól értesültek. Ugyanaz az arc, mint a püspök uré — állapítják meg egybehangozva.

„Csak nem tud úgy mosolyogni” — jegyzi meg valaki.

„Ugy mosolyogni, mint Márton Áron, senki se tud” — mondja ismét valaki, mire mindenki helyeslőleg bólint.

Az érzékeny lelkű úri asszonyok tudakolják: találkozott-e már a kegyelmes úrral, néni drága? A püspök édesanyja fejét rázza: Nem találkozottam, de kerülöm is, észre ne vegyen. Miért zavarjam? Nem akarom, hogy ő lásson. Elég nekem, ha én őt láthatom.

Ez az édesanya örök áldozatos szeretete.

Még egy kedves apróság a püspök édesanyjáról.

Valaki megkérde: Boldog úgy-e, hogy gyermekét Isten ilyen magasra emelte?

Az öreg asszony fejét ingatja:

— Boldog vagyok. Hogyne volnék. Isten akarta. Nem lehetek hálátlan. Hanem azért, ha én választhatam volna — inkább ott Csikba, Szentdomokos körül kértem volna neki egy kicsi „eklézsiát”. Neki is, nekem is jobb lett volna.

Megértjük az öreg asszonyt! M. J.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450 negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 13 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Kissé élénkebb nyugati, északnyugati szél, tulnyomóan felhős idő, sok helyen újabb záporosó, zivatar. A hőmérséklet egy-két fokkal még csökken.

IFJ. HORTHY MIKLÓST BRAZILIAI KÖVETÉ NEVEZTÉK KI. *Budapestről jelentik:* A kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére ifj. vitéz nagybányai Horthy Miklósnak a rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri címet adományozta és a Rio de Janeiroi követség vezetésével megbízta.

Engedélyezték a csíksomlyói pünkösdi bucsut. Csíkszereda. Saját tud. P. Szócs Dénes, a csíksomlyói ferences zárda főnöke, a következő értesítést kapta a megyefőnökségtől: „7750—1939. szám. Tudomására hozzuk, hogy jóváhagyjuk a Csíksomlyón, a pünkösdi ünnepek alkalmával május 26. 27. és 28-án szokásos bucsunak a megtartását. Erről a rendezési és ellenőrző hatóságokat értesítettük.” — Bár a bucsu megtartását általában kormányrendelettel biztosítja, P. Szócs Dénes hazifőnök és a zárda vezetősége jónak látta mégis tudomásulvétel végett bejelenteni a megyefőnökséghez a bucsu megrendezését. A kedvező válasz után most már semmi akadály annak, hogy Csík megye évezéades szép ünnepén mindenki megjelenjen. A vármegye minden részéről, sőt az egész Erdélyből is, nagy készülődésekről érkeznek hírek. Népes zarándoklatokat szerveznek a nagyobb városokban, úgy hogy az előjelek szerint az idén a szokottnál is népesebb részvételre számíthatnak a rendező ferences atyák. A bucsunak különben az is nagy vonzóerőt kölcsönöz, hogy amint jelentették, azon. bérmakörutját megszakítva, résztvevő Márton Aron püspök is, aki ez alkalommal a híres kegytemplomban papzentelést is végez. A ferences atyák minden előkészületet megtettek, hogy a bucsura érkező zarándokok és vendégek elszállásolása biztosítva legyen.

LELKINAP A SZOCIÁLIS NÖVÉREK NAGYVÁRADAI HÁZÁBAN. *Május 25-én, csütörtökön, reggel 8 órától este 6 óráig lelki-napot tartanak a szociális nővérek nagyváradai házában, (Str. Crisan 2.), hogy pünkösdre, a lélek ünnepére, annál tökéletesebben lehessen felkészülni. Minden érdeklődőt testvéri szeretettel vár a Vezetőség.*

Térképünkön a bolsevik ellenes fronthoz csatlakozott államok sötét színnel vannak jelezve

* Dr Bock Armin szemorvos-operateur telefonozáma 16-60. Nagyvárad, Rimanóczy-u. 2.

SZERENCSEKIVÁNATOKKAL HALMOZ-ZÁK EL A MINORITA REND-TARTOMÁNY UJ FŐNÖKÉT. *Arad. Saját tud. Ismeretes, hogy Lakatos Ottó dr, szentszéki tanácsost, aradi plébánost nevezték ki Rómában az elhunyt Pásziny Bonaventura rendfőnök helyére a minorita rend-tartomány új főnökévé. Az erdélyi minorita rend-tartomány comissarius generális, dr Lakatos Ottó már átvette a rend-tartomány ügyvezetését és új, legfelelősségteljesebb hivatalában üdvözölték az aradi hitbuzgalmi, társadalmi egyesületek képviselői, a város társadalmának minden rétegéből, sőt még az ország határain túl is számosan küldtek üdvözlő levelet és táviratot. Az erdélyi rend-tartomány új főnöke, dr Lakatos Ottó személye iránti őszinte, önzellen tisztelet megnyilvánulás általános örömet kelt Aradon a római katolikus társadalom körében, amelynek immár több évtizede lelkipásztor.*

A máramaroszi középiskolai tanárok egy-napi fizetésüket ajánlották fel a hadserg céljaira Saját tud. A máramarosi tanárok egyesülete évi tisztújító közgyűlést tartott, amikor megválasztották az egyesület vezetőjét és választmányát. A gyűlésen elhatározták, hogy a máramarosi középiskolai tanárok egy-napi fizetésüket felajánlják a hadserg céljaira.

HÁZASSÁG. Dr. Kollár Sándor és Erdélyi Magda házasságot kötöttek.

Három betörés egy éjszaka Szatmáron. Saját tudósítónktól. A szatmári rendőrség bűnügyi osztályának szemlézte az utóbbi időben megcsapant, mivel a tisztviselők és nyomozók egy része nyugdíjba ment vagy „közszónt” állásáról. Emiatt munkatorlódás állott elő. Ugy látszik a helyzetet az alvilág is tisztában van, mert a betörések és lopások valóságilag egymást érik. Péntekre virradó éjszaka például három betörést jelentettek az országban. Kaufmann Dávid fűszer-nyakerekeskedő raktárát ismeretlen tettesek az utvar felől megközelítették, majd nagymennyiségű fűszerárut zsákmányolva eltávoztak. A Dávidovits-féle faraktárban ismeretlen betörők kijátszották az éjjeli őrségséget és a színekből huszezer lei értékű dezkát nordtak el. A harmadik betörés Bakos Zsuzsánna Balcescu-utca 3. szám alatti levő lakásában követtek el. Eddig még ismeretlen személyek alkucsal kinyitották a lakás ajtaját és onnan sok ruhaneműt és 310 leit elhurcoltak. A rendőrség mindhárom ügyben megindította a nyomozást.

MAGYAR VÁLASZTÓK! Minden választói joggal rendelkező magyar etnikai származású állampolgár haladéktalanul kérje a választási névjegyzékbe való felvételét. A képviselőválasztás a városi, illetve a községi előjárságoknál, a szenátorválasztás pedig lakhelyük törvényszéki főnöknél történik. A választási jog gyakorlása népünk iránti becsületbeli köteleesség. Vegyék igénybe tehát a még rendelkezésre álló rövid időt, mert csak ilyen úton lehet a megfelelő magyar parlamenti képviselőt biztosítani. Nemzeti Ujjászületés Frontjának Magyar Alosztálya.

MAJUS 20-AN MEGKEZDIK A NYUGDIAJ ES ALLAMI TISZTVISELŐI FIZETÉSEK FOLYÓSÍTÁSÁT. *Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap rendeletét közli, mely kiutalja a májusi havi fizetéseket és nyugdíjakat. A folyósítás május 20-án kezdődik a pénzügyigazgatóságokon.*

MUNKÁBAN A KATOLIKUS NAGYGYÜLÉS ELŐKÉSZÍTŐ BIZOTTSÁGA. *Csik-szereda. Saját tud. A június 30-án, július 1-én és 2-án Csíkszeredában és Csíksomlyón rendezendő katolikus nagygyűlés előkészítési bizottsága állandó tevékenységben van. A Katolikus Népszövetség helyi vezetősége dr Gál József elnök, Albert Vilmos tanár, ügyvezető elnök és Bíró Ferenc főesperes-plébános, igazgató mindegyik kiterjedő figyelemmel irányítja az elszállásolás, férőhelyek, fogadatlak, étkezés, stb. ügyét. Csiby Károly ny. városi tanácsos, föld-birtokos vállalta a vasuti fogadó bizottság elnökségét. Domokos Sándor ny. vármegyei jegyző állandó hivatali szolgálatot tart a plébániahivatalban a jelentkezések nyilvántartása és más levelezések ellátására. Jelentkezni, amint már megírtuk, június 15-ig lehet a következő címre: Parochia rom. cat. Mercurea-Ciuc. Jud. Ciuc. A rendezőbizottság kéri a jelentkezőket, hogy olvashatóan közöljék a nevüket, foglalkozásukat, tartózkodási és lehetőleg étkezési idejüket és azt, hogy milyen elszállásolást óhajtanak. A romániai katolikus eme nagy találkozójának díszgyűlésén a Csíkszeredai Dalárda is szerepelni fog, a sok elsődijjal és oklevéllel kitüntetett vegyeskarával. Sarkadi Elek, főgimnáziumi ének- és zenetanár, karmester a próbákat már meg is kezdette egy olyan darab betanításával, mely a befejező ünnepi előadás fénypontjának ígérkezik.*

Aknasugatagon a vasuti összeköttetés miatt szünetel a sötérmelés. *Máramaroszi. Saját tud. A két hónap óta tartó vasuti összeköttetés hiánya mindjobban kezdi éreztetni hatását Máramaros megyében. Ennek következtében a művelés alatt álló aknasugatagi sóbányában ideiglenesen bezüntették a termelő munkát és a bánya üzem alkalmazottainak javarésze egyhónapi szabadságot kapott. Hasonló a helyzet a Máramaroszi határában levő székamarai sómalomnál is, ahol a szállítás szünetelése miatt szintén abbahagyták a munkát.*

ERDÉLYI NÓTAEST KERETÉBEN BÁNFFY EMLÉKESTET RENDEZNEK GYERGYÓSZENTMIKLÓSON. *Csik-szereda. Saját tud. A kolozsvári „Kék nefelejcs” társaság, mely magába tömöríti az összes erdélyi dal- és nótaszerzőket, Molnár János gyergyószentmiklósi neves nótaszerző indítványára és buzgólkodására június hó 4-én Gyergyószentmiklóson, a Központi-szálloda színháztermében Bánffy-émlékestet rendez. Az estén 26 zene- és nótaszerző erdélyi darabjait adják elő a Kolping Legényegylet és a társaság javára. Az este 9 órakor kezdődő emlékestet bevezető beszédet mond László Ignác főesperes-plébános. Bánffyról és munkásságáról mond beszédet dr Lengyel Emil. Bánffy-dalokat énekel Máldassy Antal. Bálint Barnabás tanító, karmester vezényletével Kodály-darabokat ad elő a Katolikus templomi énekkar. Walter Gyula kolozsvári lapszerkesztő azután rövid adatokkal bemutatja azt a 26 erdélyi zene- és nótaszerzőt, akiknek műveiből előadászámokkal szerepelnek Kassay Pici, Karácsony Margitka, Korody Ferenc, Zárug János, Lázár Pál; szerepel még a Katolikus Népszövetség férőhelye is. Bálint Ákos kántortanítónak „Gyilkostói szonáta” című művét adja elő a szerző vezényletével. Ezt a huszonöt perces pompás, hangulatos, csodás színezetű művet most adják elő a dalárdisták nagyobb nyilvánosság előtt. Bálint Ákos ezt a nagyszabású darabot a Gyilkostói százéves jubileumára szerelte és a nyáron rendezendő gyilkostói ünnepség egyik kiemelkedő számát fogja képezni.*

Munkaalalmat kérnek a szatmári kőművesek. *Saját tud. Az építőmunkások céhe 240 tag részvételével gyűlést tartott, amelyen rendkívül sok panasz hangzott el a hónapok óta tartó munkanélküliség miatt. Szatmáron az ősz óta ugyanis a kőművesek nagy része kenyérkereseti alkalom nélkül van és sokan közülük az éhezéshöz állanak. A gyűlésen elhatározták, hogy hétfőn küldöttséget menesztenek a város polgármesteréhez, akit arra kérnek, teremtsen munkaalalmat a nehéz helyzetbe jutott kőművesek részére.*

* **Emésztési kilitések a bőrön** sok esetben hamar elmúlnak, ha bélműködésünket reggelenként éhgyomorral egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

Olajos utak Tordán. Saját tud. A portalanítást az idei nyáron Tordán szélesebb vonalon fogják végrehajtani erre alkalmas pakura-olajjal, melyből Torda város már is nagy mennyiséget rendelt. Fel fogják olajozni a város és a sós „Bánya-fürdő” közötti egész utvonalat is.

Csik megye területén hatvanhat ügyvéd és tizenkilenc ügyvédjelölt működik. Csikszereeda. Saját tud. A Csikmegyei Ügyvédi Kamara most adta ki tagjai létszámáról a szokásos táblázatot. E szerint a megyében január hó 1-é szerinti állapotban, hatvanhat ügyvéd és tizenkilenc ügyvédjelölt működik a megye területén. Ebből negyvenegy ügyvédnek és tizenhárom jelöltnek a székhelye: Csikszereeda. Husz ügyvéd és öt jelölt lakik Gyergyószentmiklóson, míg három ügyvéd és egy jelölt Csikszentmártonban. Egy ügyvéd van még Szépvízen és egy Gyergyóditróban. Az ügyvédek közül harminc ügyvédi vizsgás, régi rendszerű jogi doktor. Jogvégzettséggel (licenta) működik huszonöt ügyvéd és tizenegy jelölt, míg tizenegy ügyvéd és két jelölt jogtudományi, újrendszerű doktoriával és egy ügyvéd, valamint két jelölt államtudományi doktorátussal rendelkezik. Az Ügyvédi Kamara dékánja dr. Vasu Alexandru, prodékánja dr. Kolumbán József, jegyzője dr. Zakariás Jenő, pénztárosa dr. Balogh Lajos. A választmány tagjai dr. Ábrahám József tiszteletbeli tag, dr. Pitner Árpád, dr. Negrea János, dr. Teiu Aurél és dr. Debu Ilarie rendes választmányi tagok.

Emelkednek Szatmáron az állattárak — ár-emelést kérnek a szatmári mészárosok. Saját tud. Pénteken délután a mészárosok részéről egy küldöttség ment a városházára, ahol a polgármesternek át akarja adni a közjegyző előtt elvégzett próbavégzés jegyzőkönyvét. A mészárosok most még nyomtatékosabban követelik a husárok különként négy leivel való felemelését, mivel a marhavész miatt életbeléptetett vásárlás jelentékeny emelte az állattárakat. Az ipartársulat vezetői állandóan ostrom alatt állanak, mert a mészárosok azt állítják, hogy a husmérésre ráfizetnek. A mészárosoknak ugyanis a községekben kell felkeresni a tenyésztőket, akik eddig a vásárlás kintálta állattárakat eladásra. A mészárosnak most már nemcsak a fokozott kereslet következtében előállított árkülönbséget, hanem az állatok beszállításával járó költségeket is fizetni kell. Előreláthatólag az ügyben hétfőn vagy kedden történik döntés.

AMERIKÁBÓL HAZATÉRT MAGYAR HALÁLOS AUTÓSZERENCSTLENSÉGE. Budapestről jelentik: A bécs-budapesti műton halálos gépkocsiszerencsétlenség érte Kovács Mihály 23 éves amerikai magyar fiatalembert és édesanyját, a fiatalember gyáros Amerikában, ezuttal járt először Magyarországon és külföldi szokás szerint az ut jobb oldalán vezette kocsiját. Százöt kilométeres sebességgel haladt s egy kanyarultnál szembetalálkozott a bécsi autóbusszal. A fékezés már lehetetlen volt s a hatalmas társasgépkocsi Kovács Mihály autóját kivágta az országútról. A gépkocsi az utolsó árokba zuhant és utasait maga alá temette. Kovács még élt, amikor a kocsi alól kihúzták, de a mentőkocsiban kiszenvedett. Édesanyja azonnal meghalt.

MEGTALÁLTAK EGY HUSZONÖT ÉVE ELTÜNT SZIVBAJOS LEGÉNY CSONTVÁZÁT. Csikszereeda. Saját tud. Bányász Ágoston 32 éves gyergyóújfalvi nőtlen gazdálkodó azzal búcsúzott el 1914-ben, a mozgósításkor, hogy ő is beáll katonának. Azóta sem hozzátartozói, sem más senki nem tudott róla semmit. Azt gondolták, hogy a szivbajos legény tényleg beállt katonának és valahol elpusztult a harcúterben. A napokban a Csikszentdomokos községtől 7 kilométerre lévő „Keskenybükksarka” nevű erdőrézben, egyik mogyorófa-bokorban, emberi csontvázra akadtak a járőrelők. Azonnal bizottság szállt ki a helyszínre és megállapította, hogy Bányász Ágoston földi maradványairól van szó. Minden valószínűség szerint szivbaj érte utól a szerencsétlen gazdálkodót és egy roham végzett vele az erdőben. Lascu főügyész is kiszállt a helyszínre és megállapította, hogy büntény nem forog fenn és a temetési engedélyt kiadta. A napokban helyezték örök nyugalomra csontjait a csikszentdomokosi temetőben.

Anyák napja. Az evangélikus templomban vasárnap délután 6 órakor „Anyák napja” lesz vallásos műsorral, melyre a híveket s érdeklődőket ezuton is tisztelettel meghívják. A persely adakozást az iskola kirándulási költségére fordítják.

Józseffalva csángó községet elhamvasztotta a tűzvész

Kétszázhatvan ház a lángok martaléka lett. — Husz ember súlyosan megsérült, többen eltűntek

Cernăuți-ből jelentik: A bukovinai Józseffalva (Vorniceni) csángó községben csütörtökön délután borzalmas tűzvész pusztított. A kár egyelőre felbecsülhetetlen. A tűz egy Beraru Ilie nevű, román gazda házában kéményéből kipattant szikráktól keletkezett s az erős szélben, rövid idő alatt az egész falura áterjedt. A hősök ünnepét ülő falu lakosai elkeseredett harcot vívtak a lángtengerrel, de szegényes tüzoltófelszerelésükkel még csak a tűz továbbterjedését sem bírták megállítani. Távbeszélőn értesítették Suceavát, a megyeszékhelyet és a suceavai tüzoltók azonnal kivonultak a helyszínre.

Közben a szél ereje egyre nőtt és a fecskendőkocsik is hiába dolgoztak, mert a lángban álló házsorokat még megközelíteni is alig lehetett. A suceavai tüzoltóságnak mindössze annyit sikerült elérnie, hogy a lángok elől elszigetelhetők a józseffalvi templomot, az iskolát, a paplakot és a

községházat. A felsorolt épületeken kívül a község teljesen leégett.

A legújabb jelentések szerint a csángó község katasztrófájának méretei még csak most bontakoznak ki a maguk teljes szörnyűségében. A községgel teljesen megszakadt a távbeszélő összeköttetés. A tüzoltóság parancsnokának közlése szerint a lángok kétszázhatvan házat hamvasztottak el, a hozzájuk tartozó melléképületekkel együtt. A tűzbe veszett a községnek úgyszólván egész állatállománya és valószínű, hogy a még füstölő romok alatt emberi holttestek is vannak. Az első hivatalos megállapítások arról adnak hírt, hogy az oltási munkálatok közben husz ember súlyosan megsérült. A sebesülteken kívül haton eltűntek, közöttük négy gyermek.

A sebesülteket a suceavai kórházba szállították. Jelenleg hivatalos bizottság tartózkodik a helyszínen a kár megállapítására.

360 ezer leibe került a csikdánfalvi templom új orgonája. Csikszereeda. Saját tud. A háromezres katolikus székely lakost számláló felcsiki Dánfalva község új templomát épített magának többmillió költséggel. A teljesen újszerű stílusban épült szép templomba most szerelte be az orgonát Wengenstein temesvári cég. A 16 változatú, két manuális, pedálos szerkezetű hatalmas orgona 360 ezer leibe került. Az orgonát a napokban vette át az egyházközség. B. Á. I. Vilmos csikszenttamási plébános és Szász József csikkarfalvi kántortanító szakértők szerint az új orgona teljesen kifogástalan és egyik legszebb mű az egész megyében. A templom belső felszerelése is folyamatban van, egy hogy rövidesen nagyobb ünnepség keretében megtörténhetik az egész templom megáldása és felszentelése. A székely község katolikus hívei nagy áldozatkészségről tettek tanúságot, amikor a mai nehéz időkben Potovszky Dávid korábban és Brassay jelenlegi plébánosok buzdítására ilyen jelentékeny összegű hozzájárulással lehetővé tették Isten házában a felékesítést.

TURISZTIKA

A Sasok-Vulturii Turista Egyesülete május hó 28-án és 29-én hagyományos torockói kirándulását megrendezi. Utközben felkeresik a Géczyvárat, a torockószentgyörgyi várat és a tordai hasadékokat. Visszatérőben ünnep másodnapján pár órát Kolozsváron töltenek. Indulás 28-án reggel 4 órakor, visszaérkezés 29-én éjfélkor. Részvételi díj tagoknak 250 lei, vendégeknek 280 lei. Jelentkezni az egyesület helyiségében (Str. dr. Lazar Aurél 14), Mocsáry íróképváallatnál (Bul. Regele Ferdinand) és Gyenge István ékezerésznél (Str. Alexandri).

IPAROS-HIREK

A bádigos és vízvezeték-szerelők iparengedélye. A legutóbb tartott fémiparosok céh alcsoportja elhatározta, hogy az iparengedélyek megszerzése végett egyöntetű eljárást alkalmaz azért, hogy tagjait a felesleges utánjárásoktól megkímélje. Evégből egy tablót fektetett fel, hogy ennek alapján sürgősen járjon el a vezetőség. — Felkéri az élnökség mindazokat, akik már mesterkönyvvél rendelkeznek, hogy folyó hó 22-én este 6-8 óra között a szövetség Str. Alexandri 13. szám alatti helyiségében jelenjenek meg, akik még nem jelentkeztek s hozzák magukkal a mesterkönyvüket és az összees iktató számokat. Különös gondná, és hangeullal figyelmeztetjük tagjainka, hogy tegyenek eleget éflhívásunknak. A törvény által nyújtott előnyöket biztosítani akarjuk, mert bármilyen csekély mulasztás is pótolhatatlan veszteséget és joghátrányokat okozhat. Elnökség.

Az építőiparosok nagyváradi szövetségének hírei. Felhívjuk a szövetség keretében alakult vas, fa és építő céhek tagjait, akiknek már birtokában van a mesterkönyv, hogy iparengedélyek egységes megszerzése miatt irodánkban Strada Alexandri 13. szám alatt összejárára jelentkezzenek. — Felhívjuk az építőiparosok szövetségének választmányi tagjait, hogy folyó hó 25-én, csütörtökön este 7 órakor tartandó fontos tárgyu gyűlésen feltétlenül megjelenjen sziveskedjenek. — Kedvezményes Félix-fürdői jegyek a tagok részére rendelkezésre állanak a Str. Alexandri 13. sz. alatti helyiség irodájában. Elnökség.

Folyóirat-szemle

A „Hírnök”, az erdélyi katolikus értelmiség népszerű folyóirata legújabb száma a következő időszéri, érdekes, gazdag tartalommal jelent meg: P. Boros Fortunát: Az Istenanya védelme alatt. — Teleky Dezső: Tavaszunk csak egy van. — Khell István: Baróti Szabó Dávid. — P. Jánossy Béla: Tavasz van. — Mael Ferenc: A nagyasszony. — Nemzetiségi vizslya a Szentföldön. — P. Szalóczy Pelhárt: Temesvári Pelhárt. — Nagy Méda: A mag imája. — Remetei Ferenc: Az öngyilkosjelölt. — Rendcsinálás a sajtófronton. — Ötvös B. Margit: Minden kezdet nehéz. — P. Trefán Leonárd: Magdolna. — Dr. Damin Margit: Szt. Januárus. — Cserny Rózi: A „mi Hőfőherkénk” és a „moziféle”. — P. Jánossy Béla: Elefántosot lélek. — Graf Bethlen Györgyné: A katolikus nők világszervezetének római kongresszusa. — Aranykedély. — Irodalom. — Szemle. — Színház. — Pro memoria. — Krónika. — Szerkesztői üzenetek. — A Hírnök megrendelhető: Kolozsvár, Str. Franciscanilor 1. Előfizetési ára: egy évre 180 lei, félévre 80 lei, egy szám ára 16 lei.

A Hírel negyedik évfolyamának első száma közel száz lapon, gazdag tartalommal jelent meg. Vezető helyen Tamási Áron új könyvéből a „Szülőföldem”-ből közöl egy részletet „Készülődés húsvét ünnepére” címmel, Sári István dr. másfél éves tanulmánya a romániai, főleg az erdélyi szövetkezeti mozgalom fejlődésrajzát adja összehasonlító statisztikai adatok segítségével. Vita Zsigmond „A néphagyomány világa és nevelésügyünk feladatai” című pedagógiai cikke, s Manyák Ernő dr. ditrói népegészségügyi adatközlőmánya zárja a folyóirat anyagának első részét. A továbbiakban a Magyar Népközség kérdéseinek hó taglalása következik. Albrecht Dező az új politikai helyzet lényegét fejteti, Vita Sándor gazdaságpolitikai lehetőségeinket elemzi, s Venczel József művelődéspolitikai tervet ad — főleg az EMKE-vel kapcsolatosan. A Metamorphosis transylvaniae c. állandó rovat s román és németnyelvű összefoglalás egészíti ki az új Hírelt. Kétségtelenül nagy érdeklődésre tarthat számot az erdélyi fiatal értelmiség reprezentatív folyóirata. Megrendelhető Cluj, Str. Cogălniceanu 7. címen, évi előfizetési díj 150 lei, példányonként 40 lei.

Kállay Miklós:

Báthory István

Balanyi György bevezető tanulmányával, térképpel, műmellékletekkel. — Ara fűzve 247 Lei, kötve 342 Lei.

Báthory István életének megoldására csak Kállay Miklós vállalkozhatott, ki Jókaira emlékeztető gazdag aradásu fantáziájával hiánytalanul átéli Báthory gazdag és szövevényes életének minden meglepő, új fordulatát. Olyan történelmi film perleg le előttünk, melynek minden jelenete új értékkel és felismeréssel gazdagítja a mai nemzedék életét.

Dante kiadás.

IDŐK SODRÁBAN

A pápa békét akar

Irta: Rády Elemér

Amikor Pacelli bíboros, államtitkár XII. Pius néven pápává választották, az új pápa jelmondatául ezt választotta: Opus justitiae pax. Európa akkor még nem látta ki a cseh válság okozta nagy megrázkódtatásokból. A világpolitika hullámverése nem szűnt meg és az emberiség érezte, hogy a háború és béke nagy dilemmája még nem oldódott meg. A lelkek béke után vágyakoztak, de Spanyolországban — bár vége felé közeledett a két esztendeje tartó polgárháború — még recsegték a fegyverek, a Távolkeletről szintén véres harcokról számoltak be a híradások s Európa egén újabb fellegek tornyosultak. Ebben az atmoszférában választotta élte céljává a Szentatya a béke nagy művének ápolását. S mint Róma mindig pontosan meghatározott fogalmakkal dolgozott, most is az igazság és a béke fogalmának összekapcsolásával jelezte a Szentatya, hogy az igazság tartópillérein akarja felépíteni a népek békéjét, mert nem tartja igazi békének a fegyverek pillanatnyi csöndjét, azt a nyomott és várakozással teli atmoszférát, amelyben a kiáltó igazságtalanságok puskaporos hordói minden percen felrobbanhatnak. Amikor XII. Pius pápa jelmondata ismertté lett, minden katolikus hívó tudta, hogy az új pápa folytatni fogja XIII. Leó, XV. Benedek és XI. Pius nagy békemunkáját. Alig néhány hónap telt el XII. Pius pápa megkoronázása óta, Róma felől máris számos békeüzenet érkezett Európa népeire, jelezve, hogy a Szentatya híven jelmondatához, a pápai trón egyre növekvő világtekintélyének minden súlyával a népek békéjét kívánja szolgálni.

Spanyolországban elnémultak a fegyverek s megkezdődött a békés országépítés. Az egyik nagy európai probléma megoldódott, de ugyanakkor a helyét az új problémák egész sora töltötte be. Ki ne látta, ki ne érezte, hogy az európai légkör egyre terhesebb s a népek és országok vitás problémáik megoldására készülnek. A nagy európai államférfiak minden megnyilatkozásukban hitet tesznek a béke mellett, gondosan ügyelnek azonban arra, hogy beszédeikhez a kísérőzenét a folyton sokasodó fegyverek csörgése szolgáltassa. Olaszország és Németország egy pereig sem titkolja, hogy lázas ütemben fegyverkeznek. Daladier büszkén jelenti ki, hogy Franciaország egész termelése ma a hadsereget szolgálja. Anglia bevezeti az általános védkötelezettséget és új páncélhajó-szörnyetegeket állít be világhatalma pozíciójának védelmére. Aki a régi mondásban: „Si vis pacem, para bellum” hisz, talán elhiszi, hogy az egyre magasabbra emelkedő fegyverhegyek, az egyre sűrűbb szuronyerdők a békét szolgálják. Van is ebben valami igazság, hiszen a fegyverek egyensúlya ideig-óráig tényleg biztosítja a békét, de hol a garancia, hogy egyszer a fegyverek maguktól nem sülnek el s a felhalmozott puskapor készletek lángborítják a világot. A fegyverek egyensúlya egymagában ingatag és bármikor felbillenhet. A béke igazi munkása az, aki azon dolgozik, hogy a nagy nemzetközi viták kiküszöböltesenek.

Van-e lehetőség arra, hogy a népek egymás között békésen oldják meg azokat a problémákat, amelyek ma az együttműködés útjában sokszor már áthághatatlan akadályként állanak. Ez a kérdés foglalkoztatja ma a népeket és erre a kérdésre érkezett most felelet Szent Péter trónjáról. XII. Pius pápa új békeakciót kezdett, amelynek célja az, hogy egy értekezleten tisztázzák az érdekelt hatalmak a mai nemzetközi élet valamennyi vitás problémáját és közös akaratú az igazság kívánalmainak mindenkori szemmel tartásával vésses csatamezők helyett zöldszalonnát találják meg a békés megoldást. Az eddigi hírek szerint valamennyi érde-

kelt hatalom kedvezően fogadta a Szentatya kezdeményezését, ami abban a percben, amikor az új békeakció híre nyilvánosságra került, már valószínűnek is látszott, hiszen a pápa akcióját minden bizonnyal gondos diplomáciai előkészület előzte meg. E percben még korai volna a pápai békeakció sorsával kapcsolatban jóslásokba bocsátkozni. Az események rohamlépésben követik egymást s ki tudja, hogy a közeljövő is milyen meglepetést tartogat számunkra. Egy azonban bizonyos. Maga az a tény, hogy a legnagyobb szellemi és lelki hatalom birtokosa tekintélyének egész súlyát latba vetette a békéért, önmagában is nagy lépéssel vitte előre a béke ügyét. A Szentatya az az álláspontja, hogy a népek között felmerült vitás kérdések kivétel nélkül békés úton is elintézhettek, már eleve kihúzza az erkölcsi házist minden olyan kezdeményezés alól, amely valamely vitás kérdés megoldásánál előbbrevalónak tartaná az erőszakot a békés megoldás lehetőségének keresésével szemben.

XII. Pius pápa békeakciója fontos állomása az egyház évezredek békemunkájának. A Szentatya tulajdonképpen egy elejtett fonalat vett fel, amikor nem csak a lelkek megbékítése által igyekszik előmozdítani a béke ügyét, hanem kezdeményezőleg kapcsolódik be a nemzetközi életbe. XII. Piusnak ezzel a lépésével egy új világ perspektívái nyílnak meg számunkra s ez az új világ visszaadja a Szentatya az a szerepet, amely a keresztény Európában megilleti. A Szentatya évszázadokon keresztül a béke őrzője volt. Népek, birodalmak Róma felé fordultak vitás ügyekkel s ha az elmúlt évszázadokban nem is sikerült a békét biztosítani, sok nagy nemzetközi vitát éppen Róma közbelépése küszöbölt ki. A Szentatya kezdeményezése volt az is, hogy a népek egy olyan nemzetközi fórumot létesítsenek, amelynek célja a vitás problémák békés megoldása. Kevesen tudják ma már, hogy például XIII. Leó 1894-ben „Pracelara Gratulationis” című bullájában arra szólította fel a „nemzeteket s azok fejedelmét”, hogy egy létező nemzetközi szervezetben tárgyalják meg a közös és vitás ügyeket. Noha XIII. Leó tervét több uralkodó helyeselte, így pl. II. Miklós orosz cár is, egy világégésnek kellett bekövetkeznie. Így egy ilyen nemzetközi szervezet — Nemzetek Szövetsége — létrejött. Közben még XV. Benedek folytatott szinte emberfeletti munkát, hogy a fegyverek öldöklését megállítsa — sajnos hiába. Az elmúlt 20 esztendő

.....

XII-ik PIUS pápa Üszentsége

magasztos, lélekemelő beszédei, amelyeket pápai legatusi minőségében az eucharisztikus világkongresszuson elmondott, valamint a róla és magáról a kongresszusról készült több száz gyönyörű

mélynyomatu fénykép emelik az

EUCCHARISZTIKUS EMLEKALBUM

értékét, mely nemrég került Romániában forgalomba és amely megrendelhető az

ECCLESIA könyvkereskedésben

Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 1

A díszes kiállítású album ára 420 lei, plus 30 lei portó.

A nagy érdeklődésre való tekintettel még ma adja fel megrendelését.

.....

Jöjjön velünk pünkösdi gyönyörű dunai kirándulásunkra!

Temesvár—Herkulesfürdő—Adakaléh—Kazánszoros!

Részvételi díj (vasut, hajó, hotel, étkezés, borralalók, stb.) lei 1396. —

„ROMANIA”
Hivatalos Menetjegyiroda
Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 4
Telefon: 12-12. Révész László

alatt megjelent különböző amlékíratok fényt vetnek XV. Benedek erőfeszítésére, de leleplezik azt a szörnyű tévedést is, hogy az elvakult egyházellenes államférfiak csak azért nem fogadták el XV. Benedek ajánlatait, mert nem akartak egy — „papai békét.”

Nem akartak pápai békét és amikor a világháború után a béke intézményes biztosítását a Népszövetség útján akarták elérni, gondoskodtak arról is, hogy a békének ez az általuk teremtett szervezete minden „klerikális” befolyástól mentes, laikus intézmény legyen. A Szentatya képviselője nem kapott helyet a genfi kerekasztal mellett, hiszen az akkor oly sokat szereplő páholynagymesterek szemében a Vatikán nem volt szuverén hatalom, mert szuverenitásához hiányzott a territorium. Mit törődtek a Clemenceau-k, a Benes-ek azzal, hogy az a hatalom, amelyet ők nem tekintettek szuverénnek, lelkek milliói és milliói fölött uralkodik. Az elmúlt húsz esztendő alatt habzsonyosodott, hogy a népszövetségi gondolatot, tehát azt az eszmét, amelynek első hírdetője a pápaság volt, az akkor szóvivő szabadgondolkodó államférfiak arra akarták kihasználni, hogy a pápaság nemzetközi befolyását egyszer és mindenkorra kiküszöböljék. Pedig milyen más lett volna a Népszövetség erkölcsi értéke, ha békemunkája alapjául a katolicizmus által megfogalmazott békegondolatot fogadja el. Ha a béke új apostolai nem a nemzettagadó nemzetközi pacifizmus, vagy a dekadens szentimentális pacifista gondolatot hirdeti, hanem annak a békemunkának az alapjára helyezkednek, amelyet XIII. Leó és XV. Benedek vetett meg. A Népszövetség talán még ma is komoly tényezője lenne a nemzetközi viták kiküszöbölését célzó munkának. Így azonban azok a nemzetek, amelyek a nacionalizmusban megújultak, nem fogadták el az új békeapostolok hamis teóriáit, hanem hátatfordítottak a Népszövetségnek. Amint szellemi síkon a szabadgondolkodás is beletorkollott a marxizmusba, úgy a szabadgondolkodók által megteremtett Népszövetség is Litvinovéknak adott helyet. S ha ma a Lac Lemán partján egyes politikusok és népszövetségi főbiztosok a szerencse forgandóságáról medítilnak, nem árt, ha kissé elgondolkoznak ezeken a születési hibákon. Talán maguk is rájönnek, hogy hol hibáztak el.

A Népszövetség súlyban és tekintélyben megfogyatkozott és ime, a nemzetközi életben ismét szót kér az az erkölcsi és lelki hatalom, amely évszázadokon keresztül sok eredménnyel dolgozott azon, amit a Népszövetség nem tudott elérni. XII. Pius pápa békeakciójával húsz esztendő után kilépett a Vatikán rezerváltságából és bizonyosságot tett arról, hogy a Szentatya ott, ahol nagy erkölcsi értékek forognak kockán, cselekvőleg is közbe tud lépni. Sokszor hírdetük éppen e lap hasábjairól, hogy egy új világ van születőben s ez az új világ — ha közben vannak is kilengések — igazolja majd az Egyház nagy és örök igazságait. XII. Pius békeakciója a bizonyossága annak, hogy bármennyire is akarták a Szentatya befolyását örökre hátréba szorítani, a születő új világban Szent Péter trónja megkapja a méltó helyet, hogy a nemzetek között munkálkodhasson azért az eszméért, amit a Szentatya így fejezett ki: Opus justitiae pax.

A költő és a gróf

Irtá: Dévald László

A költő Petőfi Sándor, a gróf pedig Teleki Sándor, a legendás hírű 48-as honvédezedes, a gazdag költői főúr, a nagy hírű magyar emigráns. Barátságuk pedig egyike volt a legcsodálatosabbnak, mely valaha két férfi közt fenntállott. Petőfi gyűlölte a rangkorságot, azt a dolyfős arisztokratát, aki minden munka és érdem nélkül csöppen bele a jólétbe, nem dolgozik, csak kenyérlököl és mégis országot akar vezetni. Gyűlölte a felhalmozott vagyont és a hízelkedő, kegyet leső alázkodást. Hiszen még egyik költőtársát is megfedte, mert iriáát báró Weeselenyinek akarta ajánlani hazafi tisztelete jeléül... Teleki pedig gróf volt, nagy, dicső család sarja, gazdag mánás, akinek birtokai több megyébe átnyultak. Mindenki csodálkozhatott tehát, hogy mit keres Petőfi egy gróf mellett, az a Petőfi, aki büszkébb volt független szegénységére, mint a leguraskodóbb arisztokrata vagyonára, vagy rangjára. Petőfi Telekiben csak az őszinte jóbarátot látta, a vig, odaadó pajtást, nem a dúsgazdag magyar főurat, csak a mulatózó, bohém lelket, de hű és egyenes jellemű cimborát, az áldott csupa-ziv embert, nem a pártoló maecenást.

Már megismerkedésük is különös módon történt.

1846 szeptemberében Nagykárolyban az a hír járta, hogy Petőfi Sándor, akinek akkor már országjárta jól csengett a neve, látogatába érkezett Obornyik Károly nevű barátjával a városba. Teleki, aki akkor szintén Nagykárolyban volt, nem sokat törődött a dologgal, pedig az egész város szinte felfordult erre a hírre, különösen, miután a költő oly vehemensen mutatkozott be a város közönségének. Történt pedig, hogy Károly: Lajos gróf, aki a bécsi udvar kecségtelenségére a megyegyűlésen ellenzéki puccsot tervezett, parketthez szokott lábaival fölbukott a gidres-gördős nagykárolyi utcán. A többi kortések nagy áradozva vitték be a fogadóba. Szörnyen megsértették a gróft, amikor a szomszéd asztaltól egy szürke pantallós, fekete atillás fiatalember ugrott fel és odakiáltott:

— Ugyan mit magasztalnak az urak egy ilyen emberen, akinek apja, nagyapja, szépapja áruoló volt!

Nagy volt a megrökönyödés.

— Ki az ur? — kérdezte egy díszmagyar.

— Petőfi Sándor — vágott vissza a költő és billiárdgombos nádpálcájával nagyot ütött az asztalra.

Igy tudták meg Károlyban, hogy Petőfi a városban van. Mindenki Petőfit akarta látni és hallani. Telekit még bosszantotta is, hogy oly nagy dologt csinálnak egy versfaragó költőnek.

Egy estéli vacsoránál a „Szarvas” vendéglőben azonban őszehozta őket a sors. A Teleki asztalával átellenben ott ült Petőfi egy pár barátjával.

A Teleki társaságában lévő Haray Viktor, a kitűnő színész, mindjárt odahajolt a grófhöz:

— Az ott Petőfi Sándor — mutatott egy sűrű fekete hajú, kissé görbe orru, ritka alszakállú fiatalemberre

Teleki különösen felelt:

— Mit banom én!

Vacsora után azonban Haray átment Petőfi asztalához és egy-kettőre odahozta a költőt a grófhöz. Haray végezte a bemutatkozást.

— Teleki Sándor gróf.

— Petőfi.

A költő elmosolyodott:

— Ön az első eleven gróf, akivel beszéllek.

Teleki tegeződve nevetett vissza:

— Hat dögöltötte! beszélte-e?

— Az magam is voltam színész koromban — mondta a költő.

Teleki csak tovább tréfált:

— No cimborá, ugyan velem sem nyertél sokat, mert magam is csak olyan vadgróf vagyok.

Petőfi józuen elnevette magát a nem várt feleleteken és melegen kezetszorítottak. Ezzel megtört a jég és megindult a barátság.

A Darvay Ferenc táblabírónál lakó Telekit Petőfi már másnap reggel felkereste barátjaival. Mikor azonban nekiállt a társaság politizálni Petőfi félrevonult egy szögletbe és írónnal jegyzetelni kezdett egy darab papírosra.

Teleki odalépett melléje:

— Hallom kedves poétám, beadta nekik a kulcsot, hogy azt mondják prűszkölnek tőle. Nagyon okos és jól tetted, hogy kiverszedt őket. A rigmust mindenki könnyebben megtanulja, mint az orációt... Add ide nekem is, hadd olvassam el én is.

— Mit? — kérdezte Petőfi habozva.

— Amit tegnap a pecsovicsokról írta

— Nincs nálam, de elmondhatom.

Mire mindannyian kermi kezdték, Petőfi ősz-

szeráncolta homlokát, szeméi csillogni kezdtek és úgy vágott a versbe.

„Hát e falak közt hangozának
Nagy szavaid, óh Kölcsey?!
Ti emberek, nem féltek éppen
E szent helyet ily nagy mértékben
Megszentségteleníteni?”

Beneőseges meggyőződéssel szavalt, hogy mindannyiukat meghatotta. Teleki ettől a pillanattól kezdve őszinte csodálója és hű barátja lett a nagy költőnek, különösen miután a megyegyűlést követő megyei balon Petőfi megismerte Szendrey Juliát és a gróffal együtt többször kikocsizott Erdőd felé.

Egy hónappal később újra találkozott a két jóbarát Nagybányán, ahonnan Teleki október hó 25-én a költői kastélyába vitte Petőfit.

Tizenhat napig volt itt a poéta. Gondtalanul és dalolva élt, mint a szabad madár. Nagyon meglepte a vidék szépsége. A vadszőlővel befutott Teleki-kastély kis lejtős magaslaton állt. — Előtte nagy, sima zöld térség húzódott végig tölgyfa óriásokkal, amelyet a Lápos ezüst szalagként kanyargó vize szelt át, mint odafagyott vilám. Szép időben a nagybányai harangok zúgása is elhallatszott a kastélyig. A vén épület mögött vízszint a Kárpátok merész vonalú láncai húzódtak. A Cibles, Huguin, Sátorhegy mind hidegen meredtek le a lapájra, mint őrtálló sziklaszörnyek. Olyan szép volt a táj, mintha valóságban Petőfi képzelete után alkotta volna az Ur teremtető keze.

A kastélyban pedig vig élet folyt, a vendégsereg ki nem fogyott a házból.

Egy alkalommal megyei pártértekezlet volt a kastély udvarán, a nagy eperfa alatt kalács és szilviorum mellett. Egy óra felé jelentették, hogy kész van az ebéd. Élénk nevetés és pohárcsengés mellett folyt a sok pohárköszöntő és szállók az urhoz-ás. Teleki is odaszólt Petőfinak:

— No druzsám, tégy ki magadért, de egyuttal értem is, mert én nem értek a vershez egy fikarcnyit sem.

— Előbb gondolkozni kell — felelte a költő és mindjárt könyökére támasztotta a fejét s a kések, villák, tányérok csörrenése közt kezdett gondolkodni.

A csemegénél már el is kezdte ércesen csengő hangján:

„Barangol és zug, zug az őszi szél,
Zörögnek a fák száraz lombjai,
Mint rab kezén a megrázott bilincs.
Hallgas zugó szél, hadd beszéljek én!
Ha el nem hallgatsz, tulkiáldtalak,
Mint nőirást az égiháború.”

Mikor vége volt a versnek, mindenki elragadtatva ugrott fel. Pohárral a kezükben gratuláltak

a nekipirult költőnek. Pócsy Laci ráhuzta a tusot. Teleki Petőfi vállára tette a kezét és bevezette a nappali szobába.

— Sándor megvan-e ez neked? — kérdezte meghatottan.

— Honnan volna? Nem érezted, hogy most csináltam?

— Akkor kérlek ülj le és ird le, nehogy elveszen.

— Majd én mos firkálni fogok neked.

— Nem firkálsz cimborá, hanem a hazának írsz.

— Hát akkor küld be Haray Viktort neki le-diktálom.

Haray bement a szobába és leírta a verset. Ez Petőfi „Erdélyben” című költeményének története.

Gondtalanok voltak ezek a költői napok. Az irodalomról, művészetekről, politikáról és napi eseményekről vitakoztak. Petőfi nem nagyon szerette, ha valaki ellenkező véleményt vallott, mint ő. Villogó szemekkel, tüzzel vitázott. Haraytól nem tűrt ellentmondást, aki mindig élccel vágott vissza. Egyszer Petőfi türelmét veszve, kiáltott:

— Ugyan mit értesz te hozzá, kicsapott komédiás!

Haray hidegvérűen replikázott:

— Uram, kihez van szerencsém? Ha nem csalódom, az ön becses nevét is olvastam már egy írott ezinlapon.

Petőfi Telekivel csak nagyon ritkán vitakozott. Legtöbbszörre egy véleményen voltak.

Ellenben Petőfi sem maradt adósa Telekinek. Egy gyönyörű versben emlékezett meg róla, mely mindeztideig alig egy párszor látott csak nagyvilágot és így megérdemli, hogy elmondjuk.

„Te elfáradsz, míg őseidnek

Végigtekintesz névsorán;

Én jóformán azt sem tudom, hogy

Ki és mi volt nagyapám.

Te fényes, csilláros tereben

Bárony pályában születél,

Én szalmazsákon születem egy

Kis mécs borongó fényinél.

Téged sétára cifra hintón

Négy-öt szép, drága ló ragad,

Én az apostolok postáján

Viszem sétára magamat.

Bősége van mindennek nálad,

Amit kíván a száj s a szem,

Nekem ma még csak van mit enni,

Holnap talán már éhezem.

Szóval: nagy úr vagy és én koldus,

S mégis légy büszke rá, jó gróf druzsám, hogy

Itten nyugodtál keblemen

Mert hejh, nem mindenik nagyurnak

Jut a szerence, elhihedd,

Hogy megöleljem s barátomnak

Nevezem, úgy mint tégedet.

S mért tettem ezt? Mert... de nem szükségs,

Hogy elbeszéljem érdemed:

Már az elég dicséretedre,

Hogy itt, könyvemben áll neved.”

1847 szeptemberének első napjaiban Teleki éppen vacsoránál ült Haray Viktossal a költői kastélyban, mikor kocsi gördült be a kastély ud-

Kedden nyílt meg Milánóban a Leonardo da Vinci kiállítás, amelyen nemcsak a nagy művész remekműveit, hanem technikai elgondolásainak tervrajzait is kiállították. Mint a műtörténetből ismeretes, Leonardo da Vincit állandóan foglalkoztatták különböző tervek: így a tank és a repülés problémái is. Ezt a képiünkön látható modellt pontosan egyik rajza nyomán állították össze. Jól látható, hogy képzelte el Leonardo da Vinci a repülő embert...

Akiket utazás közben rosszul fog el.

Nagyon sokan vannak, akik nem tudnak utazni vonaton, villamoson vagy autóbuszon, mert közben rosszul lettek, szédülés, hányás vagy hányinger fogja el őket és így sokszor legfontosabb teendőik elintézésében akadályozva vannak. De nem is mernek sok esetben még felülni sem vonatra vagy villamosra, olyan erős a félelem, amely visszatartja őket az utazástól, képzelhető, mily kellemetlen ez nemcsak magára a félelemben szenvedő egyénre, de hozzátartozóira is, kik hozzáigazodni kénytelenek.

A világhírű amerikai GASTRO D. gyógyszer-fenti esetekben meglepő eredménnyel lett sokak-tól kipróbálva és a hatás olyan eredményesnek mutatkozott, hogy rövid Gastro D. kúra használata után már nyugodtan utazhatnak, mert a központi és vegetatív idegrendszert annyira megnyugtatja, hogy fenti zavarok teljesen kimaradnak.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy postán megrendelhető 135 lei utánvét mellett, Császár E. gyógyszerárában, București, Calea Victoriei 124.

varára. Petőfi ugrott le róla. Teleki örömmel tesztelte be barátját és ültette le az asztal mellé. A költő arcán valami szokatlan komolyság ült, mintha valami nyomta volna a szívét.

— Mi bajod van Sándor? — kérdezte Teleki.

— Beszédem volna veled, de négyesemközti, mert igen nagy dolog.

Ebéd után átmentek a szomszédos szobába.

— No mondjad??

— Druszám, egy nagy kérésem volna hozzád.

— Allok elébe.

— Hát... szeretném a mézeshegyemet itt nálad, Koltón tölteni.

— Már ennyire állez?

— Igen. Megkértem Juliámat. Nem adták ugyan hozzám, de csak az én asszonyom lesz. És tudod szeretnék félrevonulni a világ elől az én nagy boldogságommal. Azért kértelek meg téged, mint legjobb barátomat.

— Jól tetted, a kastélyom rendelkezésedre áll.

— De ez nem elég, mást is kérek.

— Halljuk.

— Eredj el te is hazulról. Egyedül akarok lenni. És a háztól is küldjél el mindenkit.

Teleki mindent megtejt a barátja kedvéért és pár nap múlva üresen állt a ház, csak a szakács és a szakácsnő várták a szerelmes párt.

Petőfi az esküvő után Teleki négyes fogatán azonnal Koltóra hajtatott... és Petőfi, aki annyit nékülözött, szenvedett, soha sem volt oly boldog, mint akkor Koltón a Teleki-kastélyban az igaz jóbarát szeretetéből.

Petőfinek huszonnyolc költeménye alatt díszlik ott a Koltó név és ezek mind legértékesebb drágakövei költészetének.

És ezután indultak meg a szép, fényes, győzedelmes napok, a magyar szabadság csodás napjai... A két jóbarátot szétszakította a sors, de mikor Petőfi az erdélyi hadsereghez került, Bem tábornok csapataihoz, akinek Teleki gróf szárnysegéde volt, újra összekerültek és együtt küzdtek, harcoltak a magyar szabadságért... A fényes napok győzelmei azonban szétfoszlottak és hiába volt minden hősiesség, a végtet már nem lehetett megállítani.

1849 július 31-én Bem tábornok maroknyi seregével Segesvárról közelében, Fehéregyházánál kénytelen volt megütközni Lüders altábornaggal.

Ekkor találkozott Teleki utóljára Petőfi Sándorral.

Bem tábornok a csata előtt magához parancsolta Telekit és a héjasfalvi uton Marosvásárhely felé küldte, hogy utközben Kemény báró ezredet, kivel találkoznia kellett csapataival, segítségül hozza a nagyszámu orosz ellenség ellen.

Petőfi Telekivel a Vásárhely felé vezető uton találkozott. A gróf előbb kérlelni kezdte a költőt, hogy menjen vele.

— Itt veszély fenyeget Sándor.

— No és?

— Mi lesz a nemzet nagy poétájával, ha meg-hal?

— A szabadság egébe visznek majd fel az an-gyalok

— Ez nem tréfa Sándor.

— Nem tréfálok. Megyek az öreghez beosztást kérn.

— Harcolni akarsz?

— Persze, hiszen katona vagyok és ha meg-halok a legszebb halál fog érn, amelyet választani tudnék. A legforróbb kívánságom teljese-dné be. De adj egy kis dohányt druszám.

Teleki két marék dohányt adott barátjának.

— Isten veled.

— Szervusz — köszöntek el és Petőfi megin-dult a végtete felé, hogy ismeretlenül véré-t és életét áldozza a szabadságért.

IRODALMI JEGYZETEK

Szemlér Ferenc

Az Erdélyi Enciklopédia kiadásában megjelenő könyvsorozat második köteteként Szemlér Ferenc „Más csillagon” című műve a közelmúltban jelent meg. Szemlér Ferencet nem szükséges külön bemutatni az erdélyi olvasónak, mert versei, tanulmányai, fordításai már régi idő óta ismeretessé tették nevét. Jelen könyvével kapcsolatban csak az a körülmény teszi megokolttá a bemutatást, hogy ez új mű Szemlér Ferenc első prózában írott kötet. A férfikor felé közeledő költő talán kissé korán, vagy éppen nagyon későn, a múltjára borult és minden líraiság félrevetésével az eltelt idő mélységéből az erdélyi valóság nagy élményét, a kisebbségivé levés furcsa folyamatát rajzolta meg.

A világháborút követő időknek kétségte-nül egyik legérdekesebb és a gazdasági, műve-
iódésbeli és politikai változások mellett a leg-furcsább „lelki kalandja” az a megnevezhetel-
len lelki átrétegződés volt, amelyet egyszerűen úgy nevezetünk, hogy az egyén a többségi kö-
zösség tagjából a történelem sújtó erejének kö-
vetkeztében a kisebbségi közösség tagjává lett.

„Más csillagra” jutott, ahogy Szemlér Ferenc nagyon találóan megválasztott íráscímében jel-
zi. Akaratlanul használtuk az „írás” szót, mert bármennyire is próbáltuk Szemlér Ferenc kö-
nyvét valamelyik prózai műfaj kereteibe beleszorítani — nem sikerült. Életrajznak in-
dul, de nem tartalmazza az egész egyént. Ana-
litikus igényei is vannak, de az író nem any-
nyira elmélyült, hogy ezen igényeket kielégít-
se. En-regénynek sem nevezhető, mert a külső világ történései inkább lekötik a szerzőt, mint az egyéni és belső élet érzelmen keresztül áram-
ló gazdagsága. Mint regény nem eléggé kidol-
gozott. Hisz alakjai nem beszélnek, csak cselek-
szenek. Az író pedig naplószerűen regisztrál és megfigyeléseit rögzíti. Szemlér Ferenc könyve műfajilag egy nagy munkának, egy nagy re-
génynek a tartalmi kivonata. Egy nagyon mű-
velt, a stílus törvényeivel nagyon tisztában le-
vő, az angoloknál divatos „impassioned prose”-t művelő, írónak a „pastiche”-a. Föltétlenül egy írói magatartás kifejezése. Az író hideg józan-
sággal nézi a benne és a körülötte lejáratott vál-
tozást. A nagy élet kis jelenségeiből törekszik kiolvasni, hogy mikor, miért és hogyan is törté-
nt az a változás, amelynek részese volt ő is.

Szemlér Ferenc a múltjába indult egy hosszú kirándulásra és az író dicséretére kell írunk azt, hogy az olvasó néha úgy érzi, min-
tha ő is vele lett volna ezen a tallózáson, de ugyanakkor az is eszébe jut, hogy minden nem ment olyan zökkenés nélkül, ahogy azt ő nekünk elmeséli.

Külön kell kiemelni azt a négy város-
rajzot, amely a „Más csillagon” szerves része. Segesvár, Székelyudvarhely, Brassó és Bucu-
resti a négy állomása annak a lelki fejlődésnek, amelyet Szemlér Ferenc kissé hideg szentve-
lenséggel, de stílus szempontjából igazán hi-
bátlanul, szinte kínos pontossággal megírt. Kár, hogy nem tíz évvel ezelőtt írta e könyvet. Hatásában felmérhetetlenül más lett volna. De így is érdekes könyv. Csiszolt esszé stílusával, a maga műfajtalanságában is eredeti alkotás. A maga nemében egyedülálló.

Kemény János

Aki a természetet szereti, fokozott élve-
zettel olvassa Kemény Jánosnak, az Erdélyi He-
likon írócsoport önzetlen lelki összetartójának, legújabb könyvét, az „Itéletidőt”-t. Kemény Já-
nos a havas csodálatos világát, életét, ízeit, em-
bereinek küzdelmeit és örömeit adja ebben az új könyvében. A szerző nagy szerénységgel „történeteknek és rajzoknak” nevezi ezt az írá-
gyűjteményt, de a kötetben olvastunk egy pár olyan „történetet” is, amely sikerült novellá-
nak is nevezhető. Ezek a rajzok nem nagy ígé-
nyűek, mert az a világ, amelyet bennük Ke-
mény János ad, minden nagyszerűségében is egyszerű, mint a havas.

A könyv a havas dicséretével kezdődik.

Ez a bevezető finom írás az egész kötetnek sajátos hangulatot, erdélyi hagyományt idéz, mert az író féltő gonddal egybeillesztett szá-
vaiban „porrá lett elődeink szívét” véli szölo-
gatni. Színes szavakkal festegeti a havas sok-
féle arcát és tolmácsolja mindazt, amit a ha-
vas „rettentő magasságából trónolva apróságos élete felett” neki elmondott.

A hallgatag mozdulatlanságban is örökké élő havasi táj élménye mellett Kemény Jánost a havasi ember és a konokul égnek meredő fenyőerdők mélyén változatlan szívósággal él-degélő vad érdekli.

A Kemény János bemutatja emberek a ha-
vas tanulságának nagy igazságát megértik. Sokszor látták szikkadt hegyek életrekelését és ezért nem hisznek az örök Halálban.

Ezek a történetek és rajzok egy melegen érző ember hangulatainak, éles megfigyelései-
nek és fejlett elbeszélő-készségének a szülőttei.

Kemény János kötetbe foglalt kis írásai, hagyományokban gazdag erdélyi novellairadal-
munk nyereségei.

Tomcsa Sándor

Az Erdélyi Helikon drámapályázatának előadásra ajánlott darabjai közül a legutóbb Tomcsa Sándor „Műtét” című vígjátéka került színre a kolozsvári Magyar Színházban. Uj er-
délyi szerzőt avattak és e ténny nem lehet csu-
pán az ujság alapján elkönyvelni, mert a Tom-
csa Sándor esetében egy színpadi szerző nagy tehetségének a felfedezéséről van szó. Mert Tomcsa Sándor darabja a tehetséges író meg-
nyilatkozását jelenti. Mekként a festészetben, úgy a színdarabírásban is az a fontos, hogy a festő, illetve a szerző, tudja, hogy mit nem kell megfesteni, illetve színpadra vinni. A valóság-
nak negatív kihagyásokkal történő bemutatása: ez már a tehetség jele. Tomcsa Sándor darab-
jában pedig csak a lényegesen szükséges jelen-
etek kerültek színre. Semmi fölösleges, ki-
vetni való, nem zavarta a jól felépített, szívvel-
lélekkel és bizonyos ideális célzattal megírt darab fejlődését, kibontakozását és befejezését. A családalapítás eszméje, mint finálítás szol-
gáltatta a főhős cselekedeteinek a rugóit és az a néhány nagyon eredeti színnel megrajzolt alak, aki e nagy eszme diadalrajtusa körül mozog, Tomcsa Sándor nagy emberábrázoló képességét dicséri. A család-komplexumos ember, akinek kezdetben, a sors és egy asszony különös életalakító játékanak következtében, csak képzeletében él a családja, valóban család-
dot alapít, mert összekerül egy olyan alakkal, aki az igazság mániákusa és titkot sejtve kiku-
tatja a valóságot, feleséget és gyermeket szerez annak. Így elesik a titokvadászás nagy örömt nyújtó eshetőségeitől, de boldoggá tett egy em-
bert s amikor a függöny legördül, búsan-vigan vallja be önmagának, hogy az igazság talán ép-
pen maga a családalapítás.

Van valami a Tomcsa Sándor darabjában, amely csak az igazán kivételes színpadi írók sajátja és ez az egyes jeleneteknek szerves egésszé való kapcsolása, továbbá az a rutinos cselekményvezetés, amely zökkenő nélkülivé teszi az egész darabot. Tomcsa Sándor kétségte-
lenül jelét adta nagy tehetségének és kíváncsi-
sággal várjuk új darabját, amely csak megerő-
sítheti eddigi véleményünket.

Heszke Béla

Heszke Béla:

Brüsszeli délután

Hat külföldi író, hat remekbe sikerült irodalmi portréját és egy izgalmasan ér-
dekes élmény karcolatot tartalmaz ez a könyv, amely nem hiányozhat a művelt katolikus olvasóközönség asztaláról.

Ara: 40 lei.

Asszonyok dolga

Hatvan káprázatos toalettet

csomagolt be húsz óriási szekrénybőröndbe Miss Mac Clean, az angol királyné első komornája. Páratlan gondnal állították össze a ruhához illő kalapokat, táskákat, kesztyűket, cipőket, öveket és fátlyakat, amelyeknek színei és szabása a ruhaszövet árnyalatával, a toalett stílusával a legnagyobb összhangban állanak. Norman Hartnell, az udvari szabó, részletes tervrajzokat készített, hogy pillanatok alatt meg lehessen találni az egymáshoz illő darabokat. Ezzel a fényes ruhatárral Erzsébet királyné valóságos divatpropagandát fog kifejteni. Udvari körökben beszélnek, hogy a királyné ötven órát töltött el a különböző próbákkal, pedig a féligkész ruhák felülbírlása termete után készült, élethű babákon történt. Lesznek napok, mikor a királyné három, sőt négy ruhát is felvesz és a beavatottak állítják, hogy meglepetést fog kelteni mindegyik.

A divatkémek egész hadserege lepte el Londont a készülődés heteiben. A legnagyobb amerikai cégek és divatlapok elküldték rajzolóikat, szabászaikat az angol fővárosba és hajlandók voltak minden pénzt megadni azért, hogy előre megszerezhessék a királynői ruhák mintáját. Egyetlen rajzért hétezer fontot, több mint másfélmillió leit is hajlandók voltak fizetni, de a legravaszabb kísérletek és a legkecsélyebb ajánlatok is kudarcot vallottak. A Scotland Yard detektívjei éjjel-nappal őrizték a királyné szobáit és a ruhatár olyan védelemben részesült, mint a legnagyobb állami titkok. London sohasem látott annyi dollármilliót, mint ezekben a napokban. Az amerikai krózosok azzal a különös ötlettel jöttek, hogy feleségeiknek megszerzik a készülő ruhák nyilvánosságára, amikor a királyné a ruhákat már bemutatta. A nagy titkolódzás ellenére is kiszivárgott egy és más, így az is, hogy több ruha készült a királyné kedvence színének, a kékek igen finom árnyalatával, mert felfogása szerint ez illik legjobban — a szeméhez. Szerepel továbbá a galambszürke és több élénk pasztelszín. Azt állítják, hogy a felhasznált kelmék között nyomtatott mintájú selymek és siffo-

nok vannak és a legfinomabb gyapjúszorsett. Több ruhát pompás nottinghami csipke díszít. A prémekek között vezető helyen áll a fehér és az ezüstroka, a kanadai coboly és a legújabb, legdrágább szörme: a szürkés-kék füstroka. Az a hír is elterjedt, hogy a Fehér Ház estélyén a királyné arany- és ezüsthímzéses fehér krinolint fog viselni.

Különös gonddal válogatta ki Erzsébet királyné a kalapokat. Köztudomású róla, hogy szereti a fehér színt és a struccot. A próbáknál arra helyezte a fősúlyt, hogy arca minden oldalról, minden látószögéből jól látható legyen. Erre olyan nagy gondja volt a királynénak, hogy minden kalap felpróbálásánál egy udvarhölgy jár körül a teremben és megállapította, nem fedie-e el a kalap őfelsége arcát.

Az angol királyi pár hajója, utban Kanada felé, mentőgyakorlatot tartottak, amelyen a királyi pár is részt vett. Ez a kép az angol királyt és királynőjét ábrázolja mentőóvvel felszerelve

Jó étvágyat!

— Emlékezés egy világhírű tortáról —

Nem nagyítás, a torta csakugyan, sőt ugyan csak világhíres volt. És ma? Ó, ma sem vette el tőle egyetlen torta sem az elsőséget és mindig örömmel üdvözlük az ünnepi asztalon. Meg is érdemli, ha megadjuk neki, ami az övé: a kellő számú tojást. Ezt azonban ma — egészen helyes takarékoskodásból — sajnáljuk tőlük. Pedig a tojás teszi őket jóvá, szaporává. Amit tehát kiadtunk a réven, az megtérül a vámon. Vagy fordítva.

A torták közül — mondjuk ki bátran — a magyar Dobos-torta a kiválóbb, sőt egészen egyedülálló különlegesség. Bármilyen híressé lett is, a dobhoz semmi köze, kedvelőit nem kellett dobbal fogni. A nagy kezdőbetű azért illeti meg, mert a feltalálóját Dobos Józsefnek hívták. Igen a „feltalálóját.” Miért is ne lehetne valaki feltaláló vagy felfedező az ingyencemesteriség terén is? Ehhez sem kell „más”, mint tudás, tehetség, zseniális megérzés és kísérletezés. Dobos József nem mint az ember gondolná — cukrász, hanem csemegekereskedő volt a Belvárosban. Azok közé a régi csemegekereskedők közé tartozott, akik tanult szakmesterek voltak s maguk készítették ott helyben a kitűnő harapnivalókat, melyek kedvéért di-

vat volt úgy délfelé üzletébe járni „tízóraizni.” Szépasszonyok-leányok, politikusok, „aranyifjak” néztek be nap-nap után néhány pogácsára, szendvics-, sütemény- meg más különlegességre. Dobos úr pedig mindehhez állandóan kísérletezett is üzlete mellett berendezett laboratóriumában. és az 1885-i országos kiállításon megjelent a Dobos-tortával. Nem volt ez a torta sem emeletre építve, sem furfangosan kidíszítve holmi „spanyol-szélfigurákkal”, miegyébbel, külsőre egészen egyszerű volt, mint a legkiválóbb egyének szoktak lenni, de emellett olyan kitűnő, hogy hamarosan nem eshetett meg előkelő estély, lakoma, bál sem a fővárosban, sem a vidéken, sem Bécsben, ahol nem Dobos szállította torták lettek volna a legkeresettebbek összes társaik között. A csemegekereskedést meg kellett nagyobbitani, hogy befogadhassa a látogatókat és vevőket s ugyanakkor a Dobos-torta a legnépszerűbb magyar export-cikké is előlépett. Dobos a torta készítményét mindhaláláig titokban tartotta és sokat bosszankodott a silány utáztatokon, amelyekkel élelmes cukrászok, kereskedők a Dobos-név hírnevét a saját részükre akarták kihasználni.

A recept ma a cukrászegyesület levéltárában van és nem titok többé. Az alább közölt leírás Dobos receptje után készült, bátran merem ajánlani, mert igen sok ízletes és szép Dobos-tortát készítettem szerinte.

25 dg szitált porcukrot 8 egész tojással és 4 tojás sárgájával tojással gyenge tűzön a habverő-üstben — a habverőüstöt elég nagy, forró vízzel

* Szenvedő beteg asszonyok gyakran már egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel is nagyon könnyű, lágy béltürelést érhetnek el, ami igen sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. Kérdezze meg orvosát.

„A mai nők”

— Mégis csak sok, amit ezek a mai fiatal asszonyok csinálnak — mérgeződött nagyanyó s ledobta az újságot.

— Mit csináltak már megint? — kérdezte egyik fiatalasszony unokája és rávillant a tekintete a fiatalasszony-unokákra.

— Mit? Sok mindent. De itt van egy, a sok közül. Az én időmben a jóvaló asszonyok a kötényük korcába akasztották a kulcsoskarikát. Arra fűtették az ezüst, az ékszer szekrényke, a fehéreműs, a ruhaszekrény kulcsát. Abba bizony nem turkált idegen kéz! Ott lógott a speiz, meg a pincékulcs is, meg mindenféle elzárható ajtó kulcsa. Itt meg most azt olvasom, hogy a nők ezüst karikán hordják az övbe tűzve a ruzst, a püdert, a szemöldök irónt, körömlakkot, tükröt. Csakúgy zireg-zorog a sok „művészi hivitelű” disz öngyámsága derekán. Nna! Ez jellemzi a mai nőket! Büszkéek lehettek!

Az unokák némán túrték a korholást, bár egyik sem hódolt az említett divatnak. De az egyik fiatalasszony — jól felvágta a nyelvét ott a hivatalban — szokta mondani neki nagyanyó —, most sem nyelte le, amit gondolt. Azt mondta:

— Milyen jó dolgokat is volt nektek nagyanyó. Volt ezüst- és ékszerszekrényeketek, tele fehéremű- meg ruhaszekrényetek, tele kamrátok, pincék. Szeretném tudni, minek a kulcsát csörgetnének mi, szegény tanárfeleségek, hivatalnok-asszonyok. Van nekünk egyáltalán fehéreműs szekrényünk? Már olyan, amilyennek a maradványát te ma is őrzöd? Selyem-damaszt, selyem-batizst, rumburgit vászon? Triki fehéremű, Nagyanyó! Szombatonként kimossuk szépen a fürdőszobában a heti „fehéreműt” és kész. Ötven pár harisnya; három tuca ing! Mint a te régi mosócéduláidon láttam! Hol van az? Mi egyszerűbben, praktikusabban intézzük el ezt a dolgot. Te földbirtokos leány voltál, majdnem várkisasszony. Te nem is értheted a mi életünket. Mit tudsz te a „mai nők”-ről. Te csak azt látod, hogy ruzsznak, azt nem veszed figyelembe, hogy hivatalokban robotolnak, mert te nem értheted meg a mi életünket, mert te a multban élsz nagyanyó, mert...

— Allj meg már, te! Te, kelepelő malom. Nem is hallgatok tovább. Így hagylak. Érted?

— Hagyj itt Nagyanyó, nem bánom. Csak előbb hadd súgjak valamit. Titkot, Nagyanyó! Én is szívesen lennék olyan tejfajta, kulcs-csörgető asszony...

telt lábasba állítva — addig verünk, míg az egész tömeg könnyű habbá lesz, ekkor levesszük a tűzről, tovább verjük, míg kihült és egyegyed kg szitált nullás dara-lisztet keverünk bele simára a habverővel. A tortasütő lapját kiszabadítjuk a keretéből, megvajazzuk szitán át vékonyan meghintjük liszttel s a tészatömegből egyenletesen keshátvagságú réteget simítunk rá széles kés segítségével. Jó meleg (nem égetőn forró!) sütőben világossárgára sütjük és a megsült, a széles késsel szitára csúztatjuk. A tortalapok sütését így folytatjuk, míg az egész tészatömeget feldolgoztuk. Ha van két, teljesen egyenlő nagyságú tortasütőnk, két-két lapot süthetünk egyszerre.

Krém a torta megtöltésére: 25 dg, meleg helyen jól meglágyult csokoládéhoz 2 egész tojást, 2 evőkanál tejet, 20 dr porcukrot keverünk, az egészet állandó keverés közben sűrű krémmé főzzük, levesszük a tűzről és 28 dg, egész friss teavaját teszünk bele, a tömeget habosra keverjük, hideg helyre, esetleg jégsekreénybe tesszük; mikor használni akarjuk, újra habosra keverjük, elosztjuk úgy, hogy mindenki tortalapra (kivéve a legfelsőt) egyenlő mennyiségű és a torta oldalára is elegendő jusson.

Cukormáz: 20 dg porcukrot lapos edényben lassan megolvasztjuk és világosra barnítunk állandó keverés közben s ráöntjük a megvajazott tortasütőlapra helyezett (kissé megmelegített) tortalapra és vajas késsel elsimitjuk. Ezt a fedőlapot vajazott élű késsel tortaszeletekre felvágjuk s a jéghideg tortása rakjuk.

— Y.

Indulás a színházba...

— Ha egy kicsit kilépünk, még odaérünk az előadás kezdetére... — szólta a férj és kalapjához nyúlt.

— Egy negyed pillanat, fiaskám és máris mehetünk. Mondja, nem látta véletlenül a kék csatortomat?

— Nem. A kék csatort nem láttam sehol. Pedig az előbb itt volt az íróasztal sarkán. Remélem, ezzel nem akarja azt mondani, hogy én eldugtam a csatort, sem azt, hogy a csatort, mint egy ürge, elmásztam volna valahová?

— Hagyjuk a viceket. Ha nincs csatt, akkor a művirágot néhány öltéssel meg kell erősíteni. Figyelmeztetem, hogy már csak húsz percünk van. Ha most még varrogatni kezd...

— Már meg is vagyok. Nem látta a tüt valahol?

— Nyilván a helyén lesz. Ugyan sohasem szokott a helyén lenni, de ilyenkor, ha színházba készülődünk, mindig akkora a felfordulás, hogy képes volt a helyére kerülni.

— Hopp, már meg is van. Tudtam, hogy ide tettem az szivaros dobozba.

— Édes. Most már csak a cérna hiányzik és az előadás kezdetéhez tizenöt perc. Ha megengedi, leülök...

— Még idegesít is a tetejébe? Mit ért maga a női toalettkéhez? Maguk, férfiak, felrántják a ruhájukat, megszorítják a nyakkendőjüket és kész. Könnyű így fölényeskedni. Ejnye, most jut eszembe, hogy a lány még nem vette ki a piskótakészítőt a sütőből.

— Hát hol mászkál ilyenkor, a kutyafáját? Leugrott néhány kapcsolót a Bözsiékhez. Még kapcsolóváros is lesz!

— Egy pillanat az egész. Kár is beszélni róla. Hanem, ha segíteni akar, akkor nézze meg a piskótákat, én meg addig megkeresem a sálamat.

— Jó, édes. Nem akar esetleg egy rántottát? Mindjárt ezt is csinálhatnánk... Na jó, jó, nem izélek többet, már itt sem vagyok...

— Rémesek ezek a fejeik. Egy csipetnyi belátás sincs bennük. Na, Mari, csak hogy itt van a kapcsolókkal. De hiszen ezek akkorák, mint a vízilovak... Hát nem mondtam, hogy milyent kérjen? De üsse kő, adja csak ide hamar. Nem látta a sálamat valahol? Közben keresse meg a cérnát. A piskótával meg mi van?

— Jaj nekem, hát nem teccet kivenni? Csillapodjék. Mari. A piskóta készen van. Megnézte, édes?

— Meg, édes. Kinyitottam a sütő ajtaját, mire fekete füstfelhő csapott ki. Utána pernyeeső és szurokillet következett, majd a tepsiben holmi gyantás mézgaréteg sercegett. A piskóta teljesen kész, édes, illata elszállt az örök korommezőkre. Most már csak az a kérdés, hogy mi mikor leszünk készen?

— Már indulhatunk is. Ugorjon, Mari, tegyen fel egy vasalót... Csak ezt a sálát kell egy kicsit rendbehozni és máris mehetünk.

— Juj, de háles ez a ruha a naccságán... Lépjön hátra, lelkem és úgy hunyorítson... Na, ha aztán készen van, úgy alkalomadtán tegye fel a vasalót.

— Menek mán, menek mán. És mi mikor megyünk? Két perc múlva háromnegyed nyolc. Nem gondolja, hogy lekésünk a második felvonásról?

— Bánom is én. Különb is, ha tudni akarja, mindez maga miatt van. Mert folyton heccelődik és idegesíti az embert. De már mehetünk is, maradjon az a sál úgy, ahogy van.

— Hát akkor mehetünk? — Még kérdi? Hiszen mióta várok magára...
Undi Imre

KERESZTREJTVEŒY

19. (350.) szám.

Beküldte: Paulusz Jenő

ROMEO ÉS JULIA

Megfejtésül beküldendők: Független 1. A második felvonás színében mondja Rómeó. Vízszintes: 2. Az ötödik felvonás harmadik színében mondja a Herceg, 18. Májusi vallomás, 44. Rómeó mondja a második felvonás második színében. 54 Ezt nem Shakespeare írta. De éppen ez maradjon ki ebből a rejtveŒyből? Beküldési határidő: június 1.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
18	19															
20						21								22		
25				24	25	26		27			28	29	30		31	
32			33				34				35		36		37	38
		39					40		41		42				45	
44									45		46					
		47			48			49	50	51	52		53			
54				55						56		57				
		58								59						
60	61		62			63		64		65		66				67
68		69		70				71			72				75	
74			75					76							77	
78			79	80			81								82	
						84		85					86			
87	88						89		90				91		92	
95								94					95			
								96							99	
															100	
															101	

Független sorok:

2 Cipőn is, utcán is van ilyen, ékezetfelelőleg. 3 Az 1. függ. utolsó, hatodik és huszonegyedik betűje. 4 Igekövető. 5 Helyhatározórag. 6 Fordított kicsinyítőszócska. 7 Látkör mássalhangzó. 8 Azonos betűk. 9 Ez végzett Rómeóval. 10 1549 római számmal. 11 V. betoldással erdei álatka. 12 A 94. függ. mássalhangzó. 13 Garas része. 14 fordított kettős mássalhangzó. 15 Soknak az élet ez. 16 Híres magyar művészeti vezetőneve. 17 Kagylóféle. 18 Idegen pénzegység. 24 A detektív és bíró foglalkozik ezzel. 25 Testrész. 26 Dalra. 29 Féreg. 30 Szülő, így is nevezik. 33 Ha Rómeó így bókol, úgy Julia meg lehet elégedve. 34 Vasalóval és peccenyével is megetheti a háziasszony, ha nem vigyáz. 35 Női név, sok filmesillag neve is. 37 Egyeseknek a szemében a szerelmesük ez. 39 Úgyefogyott, de ha a nő ezt mondja egy férfinak, biztos, hogy az. 40 A 82. vizsz. két utolsó betűje fordítva. 42 Becézett női név. 43 Hegység Szlovákiában. 44 Négylábú van és mégis megbotlik. 52 Nagy darab fa. 55 ...mint Mohamed koporsója. 56 „Irat” mássalhangzó. 57 Rag. 61 Kutyafajta. 63 Tul a hatvanon. 65 Nem ebbe rejte. 67 Etkezik. 69 Orosz folyó. 71 Nemzet. 72 Ékezettel az elején férfinév selypítve. 73 Névelővel, erre válaszolni szokás. 75 Az „aprópénzünk”. 77 Időhatározó. 80 Ausztrália fővárosa. A vége véletlenül az elejére került. 82 Az arcának része. 83 Hajóstársaság. 84 Férfinév. 88 Fordított latin kettős magánhangzó. 89 U. a., mint az előbbi. 91 ...aszszony. 94 Figyel. 95 Novembert van. (Ugyebár meg van a véleménye rólam?) 98 Kettős mássalhangzó.

Vízszintes sorok:

20 Szabó teszi. 21 Előszerez. 22 A kronikus baj ellentéte. 23 Járok két betű híján. 24 Nem egészen boór. 27 Ennél, m nélkül. 28 Napszak. 31 Csak Juliából lehet, Rómeóból nem. 32 Ezt szokták egymás közé verni az emberek. 33 Elviselne. 36 A lovak szeretik. 38 Majdnem ezer római számjeggyel. 39 Kérdődő. 41 Detektív teszi. 45 Alkony kezdete. 46 Névelővel, ha közel méz hozza, megéget. 47 Be... bub. 48 Részvénytársaság. 49 Távoltságot jelent. 51 A. F. 53 Városi Tornaklub. 58 Kacsa, idegen nyelven. 59 Albánia fővárosa. 60 Indulatsz. 62 Ókori görög város. 64 Idegen női név kiejtve. 66 Egyeseknek ebből van a szívük. Igaz ez? 67 Igevégeződé. 68 Latin személynév. 70 Van, akinek az életben minden szép között... 73 A tág. 74 Májusban gyakran jár... fővel az ember. 76 Ebbe nem tanácsos ülni. 77 Elér. 78 Ital mássalhangzó. 79B. 81 Hajótípus. 82 Nyomdában van, de tenniszterén is. 83 Testrész. 85 Hangszer hangját utánzó szócska. 86 A szerelmesek így is szokták egymást becézni. 87 Francia női név. Egy nagyszerű repülőfilm címe is ez volt. 90 Fordítva is ugyanaz, lehet becézett női név is. 92 Német női név. Ék. felesl. 93 Ezzel a vonattal kényelmes utazni. 96 Év, latinul. 97 Mássalhangzó kiejtve. 99 Ágyu, idegen nyelven. 100 ...France, francia légiforgalmi társaság. 101 A 67. vizsz. fordítottja.

17. számú keresztrejtveŒyünk megfejtése:

Vízszintes 1. Szeezesitalok. 56. Legyőlőgalóca. Független 1. Szállítólevél. 10. Királyi korona.

Helyesen megfejtettek: Puskás Ödön, Bojhos Mihály, Jakab Albertné sz. Gálffy Irén, Gahér Paula, Tóth István, Csibó Lenke, Kiss Lajos, Páll V. Géza, Páll Béla, György Szilveszter, Szotyori Irén, Bernád Istvánné, Buzás Imre, Vendler László, Thiesz Rezső, Gertheis Antal, Zonda Magda, Klank Jenő, Lázár Béla, Csató Sándor, Fodor Péter, Gárdos Oly, Pribék Imréné, Csillik János, Henter Jánosné, ifj. Sultész József, Szatrek Erzsébet, Derzi Zoltán, Szimta Erzsébet, Zakariás Miklósné, Balogh Béla, Viola Anna Mária, Konceag Gizl.

A jutalomkönyvet Viola Mária (Udvarhely) nyerte, elküldöttük.

ROVATVEZETŐ ÜZENETEI

E. V.-né. A rejtveŒyeket megkaptuk. Köszönet. Sorát ejtjük. Ilyen kisebb keresztrejtveŒy mindég szükségünk van.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tisztá, világos szobák. minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

Kutya világ!

Vannak dolgok, amelyek — látszólagos jelentéktelenségük mellett is — meggondolkoztatják az embert.

E sorok írója például a jelen pillanatban azon töpreng, hogy tulajdonképpen hol végződik az embereknek az állatok iránti kötelesség — vagy használjuk inkább ezt a jelzőt: emberiségéből fakadó — gondoskodása és hol kezdődik az úgynevezett „majomszeretet”, mely bizonyos megnyilvánulásában — és az embereknek egymás iránti értektelenségével párhuzamba hozva — már egyenesen bűn.

Alig hihető, hogy volna valaki, aki egyet ne értene abban, hogy az állatokat, különösen pedig a kedves, szelíd, úgyszólván a „családhoz tartozó” háziállatokat — a nekik kijáró méltányosság mértékében és határáig — gondozni, ápolni kell.

De...

Vannak e téren is egészen furcsa dolgok.

Például:

Olvassuk, hogy az egyik nagy európai fővárosban külön klinika van a háziállatok, az úgynevezett „kisállatok” részére. Ezen a klinikán mindenféle betegség ellen gyógykezelik a „pácienseket”.

Külön fő- és alorvosok állnak a „beteg” rendelkezésére, pazar műtőszobában végzi a kitűnő sebészprofesszor a szükségessé váló kockázatos (legtöbbszörre az orvosra nézve) és kevésbé kockázatos műtéteket, ragyogóan tiszta „kórtermekben” jékhűsnek a betegek és élvezik a jólétnél, a szerető gondoskodásnak minden látható és érezhető megnyilvánulását. Különösen kutyák vannak nagy számban a „páciensek” között: apró, fehér selyempincsik, borzas, drótszőrű fox-terrierek, görbelábú, groteszk dakszlik, lompos luxuskuvasok, — mert hiszen szegény, falusi kuzavaszoknak nem telik fényűző klinikai kezeléssel! — karsú agárok, dühös dán dogok és ki tudja, hogy a kutyatársadalomnak még hányféle, általunk nem is ismert faji és társadalmi rétege.

Erre a kutya-klinikára, — nevezzük röviden így, miután, mint mondtuk, főként a kutyatársadalom van itt szép számmal képviselve, — szóval: erre a kutya-klinikára nemcsak az illető főváros és környékének kutyáit és — elenyésző számban — egyéb háziállatait hozzák el gyöngéd és szerető szívű uraik, vagy úrnők, hanem az ország minden részéből, sőt a külföldről, de még a tengerentúlról is érkeznek „betegek”.

Igy, az elmúlt esztendőben egy amerikai úr hozta át személyesen kis kutyáját, hogy az az említett klinikán súlyos szenvedésére gyógyulást találjon. Ettől kezdve egymásután érkeztek a megkeresések amerikai kutyatulajdonosoktól a klinika címére. Az első „orvosi esetből” ugyanis Amerikában igazi amerikai méretű „szenzációt” csináltak. És — mintha súlyosabb problémák nem is volnának ezen a kutyának való világon — az egyik amerikai lap első oldalán, vastagbetűs címmel hozta a rendkívüli esetet, mely szerint egy előkelő kutyát, akitől (szándékosan híjuk így) az ame-

KÖNYV ÉS KULTÚRA

„Kövess engem”

P. Lukács Manszvét missziós beszédei. — I. kötet. — Bonaventura, 1939. 290 oldal. — Ara 150 lei

Ezekről a missziósbeszédekről fölösleges ismertetést és bírálatot adnom. Ismertetését elvégezte a szerző husz évi nehéz és dicsőséges missziós útjain. „Az egész földre elhatott az ő szava”: hallották a katolikus vidékek és szigetek, falvak és városok, katolikus nagygyűlések és szükségképpén, határon innen és határon túl. 1934 tavasán tartotta Spisibükszádon 300. misszióját és azóta ez a szám 400 felé jár. Mennyi élmény, mennyi erőfeszítés, mennyi szin és missziótapasztalat, mennyi lelkiújulás és emelkedés járt e munka nyomában!

„A csiksomlyói segítő Mária szeplőtelen lábaitól jöttem”, így kezdi első beszédét. Igen, odahozta édesanyja a kis csikszenttamási fiút 1905-ben. Ott ismerkedtünk meg, mint leendő világpapok és misszionáriusok a legnagyobb ferences misszionáriussal. 1909 tavaszán eljött leendő missziós elnökünk is, Oláh Dániel, akkor kadicfalvi plébánosa és hatalmas lelkigyakorlata feledhetetlen nyomokat hagyott lelkünkben. Vajjon gondolt-e elnökünk arra, hogy szavai hivatásokat fakasztottak és azok a kis diákok lesznek 10—15 év múlva legjobb munkatársai, sőt hogy ott az iskolaapadokban már készen is van az Erdélyi Missziós Konferencia?

P. Manszvétot előljárói mindjárt Csiksomlyóra helyezték. Innen indult első missziós útjaira 1919-től, itt hozott össze a régi barátai, melynek egyik gyümölcse a Misszióskönyv megjelentése, majd a Missziós-Konferencia megalapítása, most pedig missziós beszédeinek jelen kiadása lett.

Részvett e beszédek kialakulásában az egész

rendtartomány anyaggal, indítással, a rendi missziótapasztalatok bőségével, beszédek leírásával és simításával. Részvettünk mi is, világipapok, nemcsak mint munkatársai, hanem évekig buzdítottuk, hogy adja ki beszédeit.

Fz a kötet, melyet még kettő fog követni, nemcsak a papság segítségére szolgál, hanem a hívők lelkében ujítja fe, a misszió kegyelmeit, hanem határhoz a magyar és székely missziók történetében. A missziók példái, szempontjai, formái változhatnak, de az erdélyi lélek, a székely lélek évezradok múlva is ugyanaz marad. Ezt az erdélyi és ezt a székely lelket vitte bele P. Manszvét a misszióba.

200 évvel ezelőtt működött Olaszországban a ferences Porto Maurizio-i Szent Leonárd, akit XI. Pius pápa a népmissziók égi pártfogójául kijelölt. Szent beszédeit e nemfőle tudományos rendszerbe nem lehet önteni: egyszerűen utánozhatatlan, apostoli beszédek. Szent Leonárd szelleme Csiksomlyó: jár és ihletett egy fiatal székely ferencet. Megtöltötte erővel, szeráfj ezármnyalással és apostoli nagy munkákra képesítette, hogy a katolikus Erdélynek és elsősorban a székelységnek hirdessen bűnbánatot és új életet. Nálunk járt Szent Leonárd szellem és nálunk is marad időtlen ideig, mert P. Manszvét lelket át egészen a miénk, egészen erdélyi és egészen székely lett a népmisszió. Hozzá járnak iskolába századok multán is, akik ezen a területen eikeres munkát akarnak végezni Isten dicsőségére.

Ezt az eseményt akartam följegyezni az erdélyi és a missziós történelem számára.

Lajos Balázs.

Színházi közlemény:

„EGY BOLOND SZÁZAT CSINÁL”

Kedden kezdődik a Thalia operettegyüttesének négynapos játékciklusa Nagyváradon

Az esztendő nagy operettlágere, az Egy bolond százat csinál, kedden jut el végre a váradi közönséghez. Az újságolvasók és a rádióhallgatók már hónapok óta türelmetlenül várták ennek az ujdonságnak a bemutatóját, amelyről köztudomású, hogy a pesti Royal színházban 150 előadást ért meg zsufolt házak előtt. Az Egy bolond százat csinál sikerének titka az, hogy ez operett fordulatossá cselekményével, ezellenes ötleteivel, egyszerűen formált szerepeivel egyenrangú zenéhez jutott. Ezáltal igazán nem frázis, hogy az első jelenetből, a utolsóig végig kacagja a közönség az előadást. A műveltség pillanatig sincs az az érzése, hogy valószínűtlen és híg történetet hitetnek el vele. Igazi tartalmas operett az Egy bolond százat csinál, amelynek főszerepeit az operettegyüttes legjobb erői, Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Báza Éva, Rajnai Elli, Fülöp Sándor, Jenéi János, Tompa Sándor, Csóka József, Csengeri Aladár, Deésy Jenő, Örvössy Géza stb. alakítják.

A ciklus délutáni előadásain a legújabb

rikai orvosok már lemondtak, az illető fővárosban meggyógyítottak.

Egy másik kutyaelőkelőség pedig egyenesen repülőgépen érkezett az immár híressé vált fővárosba, hogy az ottani klinikán orvosi vizsgálatnak és esetleg műtétnek vesse magát alá — természetesen gazdája jóvoltából.

E sorok írója — sok egyéb emberi nyomorúság mellett — hallott már kétségbeesett anyáról — óh, nem is egyről! —, aki karján beteg gyermekével, tétován és tanáctalannul tántorgott az utcán, mert az állami kórházakban túlszűfoltsg miatt nem volt hely gyermeke számára, a magánkórházak pedig pénz nélkül nem voltak hajlandók fölvenni.

És emlékszik — a többi között — arra a szomorútelintetű, szegény asszonyra, aki egyszer, téli víz idején jött oda hozzá, karján kisgyermekével. A gyermek vékonyka, nyúlt pótyába volt bur-

operett-vendéjáték nagy sikere, a Bubus kerül színre olcsó helyárrakkal.

A ciklus délutáni előadásain a legújabb egyedül uralja az esti előadások műsorát.

A Thalia operett ciklusának műsora:

Május 25. kedd este 9 órakor: **Egy bolond százat csinál.** (Szüle Mihály, Harmath Imre és Ester László páratlan sikerű operett ujdonsága. Réz József, Gróf László, vezényel: Schreiber Alajos, főszereplők: Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Báza Éva, Rajnai Elli, Fülöp Sándor, Jenéi János, Tompa Sándor, Csóka József, Réthelyi Ödön, Deésy Jenő, Csengeri Aladár, Örvössy Géza, stb.) Szerda délután 5 órakor: **Bubus.** (A nagyszerű zenés vígjáték első olcsó helyáras előadása.) Szerda este 9 órakor: **Egy bolond százat csinál.**

Csütörtök délután 5 órakor: **Bubus.** (Olcsó helyárrakkal.)

Csütörtök este 9 órakor: **Egy bolond százat csinál.**

Péntek este 9 órakor: **Egy bolond százat csinál.** (A ciklus záró előadása.)

kolva, apró lábai kicsüngtek belőle s ujjait pirosra csipete a hideg, decemberi szél. Selymes kis kezével mohón kapott a feléje nyújtott kenyérdarabka után. Azért hozta el az édesanyja, hogy megmutassa: ezt a kis gyermeket örökbe szeretné adni, mert nála, az ő nagy szegénységében, éhen kellene halnia. Pedig úgy-e — kérdezte könnyörgő szemével —, kár lenne érte?

Bizony, szegény asszony, nagyon nagy kár lenne érte!

És most amikor e sorok írója az imént lefestett fényűző kutya-klinikáról, az emberek némelyikének az állatok iránti pazar és bőkezű gondoskodásáról olvasott — a többi kis sorsúrsa közt arra a kórházból kirekesztett beteg kis gyermekre s erre a vásári portékává minősült fiúcskára gondolt.

Szegény, kicsi emberkék, vajjon mi lett veletek ebben a kutya világban?!

Fodor Viola

Színes pósta

ROOSEVELTNÉ TITKOLÓDZIK

Newyorkból jelentik: Roosevelt elnök neje a Fehér Ház női sajtóértekezletén kijelentette, hogy a Scotland Yard képviselői, akik Washingtonban jártak, felkérték, tartsa szigorúan titokban a VI. György király és Erzsébet királyné amerikai látogatásával kapcsolatos tervek összes részleteit. Az elnökne ennél fogva nem volt hajlandó megmutatni az újságíróknak a Fehér Ház ama lakosztályait, ahol az angol uralkodó párt elszállásolják, sőt még azt sem volt hajlandó elárulni, hogy a Fehér Ház melyik szárnyában laknak majd a királyi vendégek.

ANGLIA SZERETNE MEGSZABADULNI HAILÉ SZELASSZIÉTÓL

Londonból jelentik: Előkelő colombói polgárokból álló bizottság táviratilag meghívta Hailé Szelassziét, a volt négust, költőzék családjával együtt Ceylon szigetére, ahol élete fogytáig menedéket és vendégfogót élvezhet. Az ajánlat mögött állítólag az angol kormány rejlik, amely a volt négus huzamos angol tartózkodását kezdi terhesnek találni.

ENYHÜLNEK A TELEK ÉS NYARAK

Maurer, a zürichi meteorológiai intézet igazgatója megállapította, hogy ötszáz év óta mindig jobban ritkulnak az igen kemény telek. Másfelől azonban megállapították, hogy Közép-Európában a szüretnek valaha korábban voltak, mint manapság. Ez úgy lehetséges, hogy azelőtt melegebb volt a nyár. Az évi középhőmérséklet azonban századok óta nem változott. Mindezekből kitűnik, hogy a telek hidege és a nyarak forrósága enyhülőben van.

AZ OLASZ BIRÓSÉG MEGVÉDTE A BECSÜLETES MEGTALÁLÓ ÉRDEKEIT

Rómából jelentik: Angelo Ferrando genovai kereskedő három évvel ezelőtt a genova—amsterdami expresszen egy borítékban 110.000 líra készpénzt talált. Az összeget beszolgáltatta az államvasutak genovai igazgatóságának, bejelentve igényét a becsületes megtalálónak járó jutalomra és amennyiben az összeg tulajdonosa nem jelentkezik, az egész összegre. Miután a tulajdonos meghatározott idő múltán nem jelentkezett, Ferrando követelte az összeget. Az államvasutak megtugatták a kifizetést, mire a kereskedő pert indított. A bíróság ítéletében az államvasutakat 11.000 líra kifizetésére és 2912 líra kamat megtérítésére kötelezte.

MINISZTER ÉS KÉPVISELŐ ÖKÖLHARCA AZ ÁLLAMTANÁCS TERMÉBEN

Bombayból jelentik: Colombóban a ceyloni államtanács termében egy miniszter elkeseredett ökölharcot vívott egy képviselővel. J. L. Kotalwala közlekedési miniszter sértőnek találta R. P. Gunawardena képviselő szavait és amikor a képviselő nem volt hajlandó bocsánatot kérni, a miniszter bírálójához lépett és hatalmas ökölcsapással leterítette. Gunawardena talpraugrott és ellenfelére rohant. Szabályszerű ökölpárbaj kezdődött; záporoként hullottak a csapások nemcsak a küzdőfelekre, hanem D. Senanayake földművelésügyi miniszterre is, aki szét akarta választani a verekedőket. Teremőrök és rendőrök vetettek véget nagy nehezen a kevéssé épületes jelenetnek.

BORJUT VEZET A TÁNCOSKOMIKUS.

Oroszházáról jelentik: Zelenai József táncoskomikus Kőszegi Géza szintársulatának népszerű tagja, jutalomjátékokat rendezett. A közönség kedvence ebből az alkalomból sok ajándékot kapott. A legnagyobb sikere annak a jölmegtermett üszöborjúnak volt, amelyet az orosházai gazdák ajánlkoztak a népszerű színésznek, csak azt kötötték ki, hogy a borjút a jubilánsnak magának kell elvezetnie a vágóhidra. Zelenai szívesen vállalta a borjűvezetést s így aztán a szintársulat ünnepi búcsúacsoráján jóízű borjűpaprikás várta a vendégeket.

KÖZGAZDASÁG

Német segítséggel teljesen újjászerveződik Románia fakitermelés és feldolgozási ipara Nagyjelentőségű román-német erdészeti és faipari egyezmény jött létre

Bucurestiből jelentik: Május hó első felében egy német és egy román bizottság tárgyalásokat folytatott a nemzetgazdasági minisztériumban olyan gyakorlati módok megteremtése érdekében, amelyek alkalmasak arra, hogy Románia és Németország között együttműködést létesítsenek a fa- és faipari termelés fejlesztése érdekében. A tárgyalások befejeződtek és aláírták az errevonatkozó előzetes megállapodást.

Az egyezmény értelmében az együttműködés megkezdésére egyelőre következő tervek valósítják meg:

1. Erdészeti téren: Németország elősegíti a román fatermelő vidékek értékesítését. Mindkét fél különösen erdei utak és más erdei közlekedési berendezések építésére gondol, ugymint erdei vasúttakra, tutajozási berendezésekre stb. Továbbá kitermelési eszközök fejszék, fűrészek, motoros vágó és erdőművelő felszerelésekre, végül különböző csemetekerteszterek létesítésére.

2. Erdőgazdasági téren Németország megkönyíti fűrész-iptartelepek létesítését gépek és vegyi anyagok szállításával. Az illetékes román szervek rövid időn belül tervezetet készítenek azokról a

gépekről és vegyi anyagokról, amelyeknek Németországban való beszerzése lehetséges. Az erre vonatkozó fizetési feltételeket később állapítják meg.

3. A két ország közötti erdészeti-tudományi kapcsolatok kimélyítésére közös munkával hosszabb időre erdőkitermelési modell-tervezetet dolgoznak ki, a román erdőterületekre vonatkoztatva, bérleti elgondolással, a román törvények alapján. A két szerződő fél nagyobb erdőkitermelési egység rendszeres kihasználására gondol. Ez a kitermelési modell-tervezet mindkét ország erdészeinek tanulmányi és kísérleti céljaira fog szolgálni, s annak eredményei a román kormány rendelkezésére állanak.

4. Általános kikötések. E kapcsolatok kimélyítéséből származó haszonból úgy Németország, mint Románia részesedik egyenlő mértékben. A fentemlített németországi szállítmányok árának fedezése céljából Románia kiviteli lehetőségeinek keretében és az egyezmény szellemében az eddigénél nagyobb mennyiségű fát fog Németországba kivinni az ott szükséges válfajokban.

Létrejött a lengyel-szlovák gazdasági egyezmény

Pozsonyból jelentik: A lengyel-szlovák gazdasági megállapodást Pozsonyban aláírták. Egy hónap múlva egy lengyel-szlovák vegyesbizottság részleteiben is megtárgyalja az egyezményt.

Uj maximális árak Tordán. Saját tud. Torda város tanácsa az élelmiszerek új maximális árait a következőleg állapította meg: Detailban fehér liszt kilója 10 lei, félbarna 9.50, barna 9 lei. — Fehér kenyér 10, félbarna 9, barna 8. — Husárak: nagy marha I. oszt. 24, II. oszt. 20, növendék 28, szopó borjú 34, bivaly borjú 24, sertés 38, karaj 42, disznósír 42, olvasztani való szalonna 40, háj 44, vékony szalonna 38. — Éttermi árak: Három fogásos menü kenyérral együtt I. osztályu étteremben 26 lei, II. osztályuban 22, harmad osztályuban 18. Ezekben az árakban benne van minden adó és taxa. — A maximális árak betartása szigorúan kötelező.

Zürichi zárlat. Párizs 11.77 fél, London 20.81, Newyork 44.58, Brüsszel 75.67 fél, Milánó 23.40, Amsterdam 238.87, Berlin 178.30, Szófia 540, Prága 15.20, Varsó 83.75, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Heti piaci árak Aradon. Saját tud. Az Arad városi vezetés e hétre is megállapította az aradi heti piaci maximális árakat, amelyek a következőképpen alakultak: Zöldségpiac: csipős paprika 1 leu darabja, burgonya 4—5, uj burgonya 8 lei, uj hagyma 2 csomó 1 leu, torna 12, lenese 12, répa 3—4, paszternák 4, petrezselyem 2 csomag 1 leu, hónapos retek 2—3, paraj 1, spárpa 24 fokhagyma 7—8, hagyma 4—5, savanyu káposzta 4—6, levesbő való zöldség 3, saláta 3 darab 1 leu. Tej és tejtermékek: tehénturó kg. 16 lei, tej 5—6, savanyu juhtej 16, tejfel 20—40, vaj 60—90 lei. Tojás 140—130. Gyümölcsiac: dió egy kg. 20, hámozott dió 70, aszalt szilva 20. Baromfi: Tyuk párja 70—90 lei, kővér liba 230—410, sovány liba 140—160, csirke 40—80, kővér kacska 200—280, sovány kacska 100—120 lei.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Kétszobás

utcai lakás mellékhe-lyiségekkel egy 1-ére kiadó. Vajna, Nagyvárad, Holban-u. 22.

Kerés

nyaralót pótló — 2 szobás komplett lakás kiadó. Nagyvárad, Ciordas-u. 46. Bér 20.000 lei.

Kiadó

junius 1-re két egy-szobás, konyhas lakás. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13. szám

Kiadó

1 szoba, konyha, éleška-mara. Nagyvárad, Nicolae Zsiga 50.

Egy szobás,

konyhas udvari lakás július 1-től kiadó — Nagyvárad, Str. Andrei Muresan No. 12.

Kiadó

udvari lakás: 2 szoba, előszoba, konyha, kamara, junius 1-től. — Nagyvárad, Str. Bratianu No. 61. szám.

Különféle

szavanként 3 lei

Permetező

szakszerű javítását vállalom. Költsön permetező kaphatók. Szilvassy János, Nagyvárad, Episcopul Radu 2. Nagyhidó.

Fiatal

úrleány ajánkozik uricsaladhoz, felolvasónak, társalkodónak, vagy gyermek mellé. Csavár Éva, Nagyvárad, Strada Nicolae Jiga 50.

Nyaralók, üdülők figyelmébe!

Nagyvárad szőlőhegyen lévő szép villa lakásomban butorozott szobák, elsőrendű ellátással üdülő betegeknek is kiadók. Közlelbi meg tudható a kiadóhivatalban.

Perzsaszőnyeg,

(eredeti keleti minta, 2x3 méter) új állapotban, olcsón eladó. — Nagyvárad, Sft. Gheorghé-utca 7-a.

Keresünk

jókarban lévő olcsó harmoniumot a gelen-gei régi templom számára. Plébánia Hivatal, Ghelinta.

Allást keres

szavanként 1 lei

Teljesen

egyedül álló urinó, ki a háztartás minden ágához ért, gyermekek nevelését is vállalja, állást keres. Választ a kiadóba kér.

Allást nyee

szavanként 2 lei

Orvos

propagandistát keres Erdély részére nagy gyógyszerárugyár. Feltételei: román, magyar, német nyelvet tökéletesen bíró orvos. Bemutatókózas május 20—26. Dr G. Hotel „Park”.

Hentes üzletbe

kiszolgáló segéd felvétetik. Nagyvárad, Strada Fabricelor 31.

LEGUJABB

A berlini lengyel nagykövet utasítást kapott a német kormányral való esetleges tárgyalásokra

A lengyel főparancsnok látogatása a balti államokban

Rómából jelentik: A *Messagero* varsói tudósítója szerint nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy Lipszky berlini lengyel nagykövet visszatért állomáshelyére. Politikai körök úgy tudják, hogy a nagykövet utasítást kapott esetleges tárgyalások megindítására a német kormánnyal. Megemlíti még a lap, hogy Moltke varsói német nagykövet, aki május 5-én visszatért Varsóba, eddig nem talált közvetlen kapcsolatot Beck külügyminiszterrel.

Varsóból jelentik: Lengyel beavatott helyen megerősítik Rydz-Smigly tábornagy lett-országi, litvániai és esztországi látogatásának

hírét. A látogatás időpontját azonban még nem állapították meg. A tábornagy a balti államokban viszonyozza azokat a látogatásokat, amelyeket a három állam vezető államférfiai legutóbb Varsóban tettek.

Potemkin Lettországból

Rigából jelentik: Lett politikai körökben nagy feltűnést keltett az a hír, hogy Potemkin helyettes külügyi népbiztos legközelebb Rigába érkezik. A Szovjet helyettes népbiztosa állítólag fontos megbeszéléseket folytat majd a lett fővárosban.

Az angol külügyminiszter Párizsban

A londoni kormány hosszas tanácskozása a nemzetközi helyzetről. A szovjet nem enged a katonai szövetség iránti követeléséből

Londonból jelentik: Lord Halifax angol külügyminiszter szombat reggel 9 órakor elutazott Párizsba. Ugyanakkor Párizsba utazott szombat reggel Maiszki londoni szovjet nagykövet is.

Londonból jelentik: A kormány külügyi bizottságának péntek délutáni ülésén áttekintették a nemzetközi helyzet legújabb fejleményeit, különös tekintettel a Maiszki szovjet nagykövet utján kapott legújabb szovjet-üzenetre és az alsóház péntek délutáni ülésén kifejezésre juttatott parlamenti közvéleményre. A bizottság elkészítette a legközelebbi lépések diplomáciai menetrendjét és a valamennyi angol nagykövetnek és követnek megtáviratozandó utasítások szövegét. A bizottság ülése után lord Halifax külügyminiszter hosszas tanácskozott Chamberlain miniszterelnökkel. Késő este váratlanul a külügyi hivatalba hívták Maiszki szovjet nagykövetet, aki a külügyi bizottság utasítása folytán föltett kérdésekre kijelentette, hogy a szovjet-kormány legutóbbi követelése, mely angol-francia katonai szövetséget kíván vezérkari megbeszéléssel, — minimálisnak tekintendő, vagyis e követelésből a szovjet semmit nem engedhet.

Az angol külügyi hivatal látogatói között volt péntek este a francia és török nagykövet is. Corbin londoni francia nagykövet félórás telefon-

beszélgetésben tájékoztatta Bonnet külügyminisztert a londoni helyzetről és a parlamenti vita menetéről. Bonnet ennek alapján az angol, majd a

Bérmálási és konfirmációi
ajándéktárgyak nagy választékban,
olcsó árak mellett

Hans Gierling

órás és ékszerész

Oradea, Str. Nic. Iorga 6

Atalakitásokat és javításokat szakszerűn csinál.

szovjet nagykövettel tanácskozott. Az új szovjet követeléseket és Anglia hozzáfűzött megjegyzéseit közlik valamennyi érdekelt állammal, főként azokkal, amelyek angol kezességet kaptak.

Angol-francia miniszteri értekezlet. Párizsban dől el az Anglia és Szovjet közötti megegyezés. Anglia békefrontot akar, a Szovjet háborús szövetséget

Párizsból jelentik: A sajtó rendkívül nagy jelentőséget tulajdonít lord Halifax párizsi tanácskozásainak. Általános nézet az, hogy az angol-szovjet tárgyalások sorsa Párizsban fog eldőlni. Az angol-francia miniszteri értekezlet szomban délután kezdődik a francia külügyminisztériumban és azon részt vesz angol részről lord Halifax külügyminiszter, sir Eric Phipps nagykövet és Strang, az angol külügyi hivatal jogi tanácsadója, francia részről Daladier, Bonnet és Leger. Az esti órákban Daladier vacsorát ad Halifax tiszteletére és ennek végzetével tovább folytatják a megbeszéléseket. A *Petit Parisien* szerint a megbeszélés során az egész francia-angol védelmi politikát, az eddigi elért eredményeket és különösképpen az angol-szovjet tárgyalások ügyét vitatják meg. A megbeszéléseket Genfben folytatják.

A francia sajtó reméli, hogy sikerül hidat verni London és Moszkva álláspontja között. Ezzel kapcsolatban foglalkoznak a lapok Cham-

berlain pénteki beszédével. A *Journal* megállapítja, hogy míg Moszkva részéről háborús szellemű szövetség kötését óhajtják, addig London békefront megalakítására törekszik. Chamberlain célja nem az, hogy egy esetleges háborút megnyerjen, hanem az, hogy meggátolja a háború kitörését. Lapjelentés szerint félhivatalos körök hangsúlyozták, hogy Daladier olyan tervet tartogat, mely alkalmas arra, hogy Moszkvát is kielégítse.

A francia kormány föltétlenül kívánja Anglia és a Szovjet megegyezését

Londonból jelentik: Az angol sajtó bizonyosra veszi, hogy Daladier és Bonnet a szombati nap folyamán közli Halifax-szal, hogy a francia kormány föltétlenül kívánja Anglia megegyezését a Szovjettel. A *New Chronicle* diplomáciai értesítése szerint Sulics párizsi szovjet nagykövet pénteken közölte Bonnet külügyminiszterrel, hogy kész elfogadni a francia közvetítő megoldást,

melynek lényege a következő:

1. Párhuzamos angol-szovjet és francia-szovjet egyezmény.
2. Mindhárom hatalom közös segítséget ígér bármely megtámadott kelet-európai államnak.

Olasz megítélés a helyzetről

Rómából jelentik: Az olasz lapok részletesen közlik Chamberlain pénteki beszédét. A *Popolo di Roma* szerint a beszéd első részét ebben az egy mondatban lehet összefoglalni: „Tegyük le a fegyvereket és azután tárgyaljunk arról a békéről, amelyre az egész világ szempontjából szükség van.”

— Sajnos — folytatja a lap, — valahányszor ezt halljuk, mindig eszünkbe jut az utolsó húsz esztendő, amelynek során a nagy demokráciák igazságtalanságot igazságtalanságra halmoztak a versaillesi szerződés körül és a legcsekélyebb jószándékot se mutatták. Ami az angol-orosz tárgyalásokat illeti, Chamberlain kijelentései semmi újat nem tartalmaznak. Mi tudjuk nagyon jól, hogy a Szovjettel való tárgyalások nehézségekre ütköznek és Anglia most utolsó reményét Franciaország közvetítésébe veti.

Gafencu és Cincár-Markovics találkozója

Belgrádból jelentik: Gafencu és Cincár-Markovics jugoszláv külügyminiszter vasárnapi találkozásáról szombatra virradó éjszaka hivatalos jelentést adtak ki, mely megállapítja, hogy a találkozó magánjellegű és célja a személyes érintkezés. A találkozó a Dunán történik meg a jugoszláv-román határ közelében.

A cseh fasisták ismét megalakítják pártjukat

Prágából jelentik: A cseh fasisták kiléptek a cseh egység-pártból. A kilépés oka az, hogy a népközéleti bizottságok létszámának ötvenröletvenre való fölemelése során az új tagok közé nem vettek fel volt fasistákat. A fasisták ezért újból meg akarják alakítani független pártjukat.

A budapesti milliós sibilási botrány újabb fordulata

Budapestről jelentik: A napokban leleplezett milliós sibilási botrányban újabb fordulat állott be. A valuta-ügyészségnek tudomására jutott, hogy az egyik fővárosi szállodában sibiló futár nagyszegű pengőt és valutát rejtett. A házkutatást végző detektív a futár bőröndjében 750 ezer pengő értékben különböző valutát talált. A futárt, aki többféle külföldi utlevéllel rendelkezik, őrizetbe vették.

A jeruzsálemi angol hatóságok 30 napra bezárták a palesztinai bevándorlási hivatalt

Jeruzsálemből jelentik: Az angol hatóságok péntek este átmeneti időre bezárták a jeruzsálemi bevándorlási hivatalt. Az intézkedés kizárólag a zsidók ellen irányul és 30 napra szól. Az angol hatóságok ezt az intézkedést megtorlasként hajtották végre, mert a zsidó tüntetők az előző napon megröhamozták a bevándorlási hivatalt.

Amerika is elégedetlen az angolok palesztinai tervével

Washingtonból jelentik: A szenátusban King szenátor sajnálkozását fejezte ki a palesztinai angol terv felett, amely újból kiszolgáltatja az országot az arab terrornak. Hull külügyi államtitkár biztosította a szenátust arról, hogy a washingtoni kormány minden szükséges intézkedést megtett, hogy megvédje az amerikai zsidók jogait Palesztinában. Kijelentette azt is, hogy Amerika londoni nagykövete felvilágosítást kér az angol kormánytól a jeruzsálemi arab politikai berendezésről szóló javaslata felől.